

PLANNEN VOOR DE NIEUWE GENERATIE

FEDERAAL VERKIEZINGSPROGRAMMA 2007

Spirit

De Vlaamse Links-Liberalen

INHOUD

NIEMAND ACHTEROP: WERKEN AAN WEERBAARHEID

- I. Gezond en wel**
- Een betaalbare gezondheidszorg 5
 - Patiëntenrechten 6
 - En verder... 7

- II. Armoede is een onrecht**
- Een leefbaar inkomen 8
 - Strijden tegen overmatig schuldenlast 9
 - Een fatsoenlijke huisvesting 10
 - Recht op participatie en maatschappelijke integratie 11

- III. De koper bekocht?**
- Consumentenrechten 12
 - En verder... 13

- IV. Gelijke mensen, gelijke kansen**
- Combinatiemodel 13
 - De interculturele samenleving 14
 - Niemand vergeten? 16

DE WIJDE WERELD: KIEZEN VOOR TOEKOMST

- I. Over de grenzen**
- België in de wereld 19
 - Europees beleid 20
 - Ontwikkelingssamenwerking 21
 - De wereld in België 22

- II. Geweld bestrijden**
- Defensie 25
 - Wapenproductie en -handel 25
 - Internationale organisaties 26

- III. My Kyoto is fantastic**
- Duurzame energie 27
 - Duurzame mobiliteit 29

AAN HET WERK: ZILVER PAKT GOUD!

- I. Een bloeiende, creatieve economie**
- Een goed economisch kader 31
 - Soepel gaat langer mee 32
 - Een activerend werkloosheidsbeleid 32

- II. Een verdiende ouwe dag** 34

- III. Een gezonde financiële basis**
- Begroting in evenwicht 35
 - Betaalbare sociale zekerheid 35
 - Eerlijke fiscaliteit 35

VRIJ ONDER VOORWAARDEN: DE STAAT VAN DIENST

- I. Een staat die er staat** 39

- II. Het gerecht evolueert**
- Open en toegankelijk 41
 - Nieuwe gezinnen, nieuw recht 42
 - Recht als hefboom 44
 - Veiligheid 44

- III. Een kwestie van cultuur** 45

- IV. De staat hervormd** 45

Voorwoord

Beste lezer,

Amper een paar maanden terug vierde *spirit* haar 5-jarig bestaan en ondertussen is de partij reeds aan haar vierde verkiezingscampagne toe. *Spirit* schoot indertijd met veel ambitie uit de startblokken. We wilden het politieke landschap op zijn grondvesten doen daveren. Oude, verstarde denkpatronen doorbreken. Weg van hokjesdenken. We wilden vernieuwen en verrassen. Kleur brengen in de politiek. Debat losweken. Dat lukte met wisselend succes.

De beginjaren waren soms wat turbulent en de partij had zowel met successen als met tegenslagen af te rekenen. Maar er stond altijd een ploeg van jonge geesten, die over de grenzen van leeftijd, geslacht, afkomst of geaardheid heen samen een visie op de toekomst ontwikkelden en nastreefden. Die ploeg staat vandaag sterker dan ooit.

Spirit is gegroeid. Niet alleen qua leden en mandatarissen, maar ook qua ideeën. Het resultaat houdt u momenteel in de hand. Het is niet de vrucht van haastig denk-, knip- en plakwerk. In haar jonge bestaan heeft de partij immers zeer hard gewerkt aan haar inhoudelijke verdieping, vanuit een links-liberale invalshoek.

Nog voor de recente klimaat hype werkte *spirit* via haar staats-

secretaris voor duurzame ontwikkeling aan voorstellen en maatregelen om de uitstoot van broeikasgassen te beperken en aan onze kinderen een schoner planeet na te laten. Terwijl nu haast alle politieke partijen naar Zweden lonken als lichtend voorbeeld om de problemen rond de vergrijzing aan te pakken, heeft *spirit* deze ideeën reeds in 2005 in haar programma verankerd. Waar velen nu plots de diversiteit in gezinnen en de problemen voor éénoudergezinnen ontdekken, hield onze partij reeds in maart van 2006 een opgemerkt congres hierover. Armoede en de schuldenproblematiek staan vandaag terecht hoog op de agenda, maar het was *spirit* die reeds vorig jaar op een studiedag en via meerdere wetsvoorstellen aan dit onrecht de oorlog had verklaard.

Het toont aan dat *spirit* haar rol als baanbrekende, vernieuwende en vaak toonaangevende partij heeft waargemaakt. Het sterkt ons ook in ons geloof dat we ook morgen nog een belangrijke taak te vervullen hebben. Maar dan moet onze groep nog groeien. Met u bijvoorbeeld. **Laat onze ideeën u overtuigen!**

Geert LAMBERT
Voorzitter *spirit*

NIEMAND ACHTEROP: werken aan weerbaarheid

*We leven in een harde, snelle wereld die aan een duizelingwekkende vaart werkt aan vooruitgang. Met vooruitgang is niets mis, integendeel, maar een samenleving moet heel attent blijven voor zij die achterop geraken. De burger wordt geconfronteerd met machtige actoren, van bedrijven tot ziekenhuizen, waartegen hij vaak te weinig verhaal heeft. De kloof tussen arm en rijk wordt breder, wat bewijst dat de economische groei niet iedereen ten goede komt. Het aantal armen en mensen met overmatige schulden neemt toe. Maar ook andere bevolkingsgroepen hebben het soms moeilijk, omwille van discriminatie of omdat de maatschappij te weinig aandacht voor hen heeft: vrouwen, mensen met een handicap, allochtonen, holebi's, jongeren. **Spirit** heeft zich altijd het lot van deze groepen aangetrokken, maar niet vanuit een puur paternalistische invalshoek. Wij willen deze mensen in bescherming nemen en vooruit helpen, maar meer nog ervoor zorgen dat ze zichzelf kunnen beschermen en vooruit helpen. Dat ze anders gezegd weerbaar worden, de nodige veerkracht vinden om hun plaats in de maatschappij op te eisen.*

I. GEZOND EN WEL

Geluk en welzijn beginnen met een goeie gezondheid. Het is een cliché zo hoog als een huis, maar helaas geen evidentie. De gezondheidszorg in ons land geniet op wereldvlak van een zeer goede reputatie. Maar alles kan beter. Niet alleen is er nood aan verdere verfijning van de medische dienstverlening en een proactief gezondheidsbeleid, de gezondheidszorg moet ook maximaal toegankelijk blijven voor iedereen. Daarbij is

het belangrijk dat de patiënt niet als een object of melkkoe wordt aanzien. De medische sector moet er zijn voor de patiënt, niet omgekeerd.

EEN BETAALBARE GEZONDHEIDSZORG

De medische vooruitgang staat niet stil, maar samen met de complexiteit van behandelingen en medicijnen stijgt ook de prijs ervan.

Medische verzorging dreigt daardoor voor velen onbetaalbaar te worden en te verglijden tot een privilege van de rijken. Voor de laagste inkomens is het zelfs steevast een eerste besparingspost, met nefaste gevolgen op de langere termijn. Voor **spirit** moet de financiële drempel tot de gezondheidszorg zo laag mogelijk blijven.

Versterken eerstelijnszorg.

Het is belangrijk dat mensen gemakkelijk de

weg vinden naar de eerstelijnsgezondheidszorg. Er is dan ook nood aan meer financiële ondersteuning voor wijkgezondheidscentra. Via opstartpremies voor groepspraktijken, kunnen zorgverstrekkers ook aangemoedigd worden om in sociaal achtergestelde buurten te gaan werken.

Forfaitair betalingsstelsel eerstelijnszorg.

Om uitstelgedrag te vermijden en preventief te werken, pleit *spirit* voor meer forfaitair betaalde geneeskunde in de eerstelijnszorg.

Uitbreiding pakket terugbetaalbare zorgen.

In het licht van de toenemende privatisering in de gezondheidszorg, pleit *spirit* voor een betere dekking door de verplichte ziekteverzekering. Het pakket van terugbetaalbare zorgen dient uitgebreid te worden. Een aantal medische kosten zoals brillen, tandverzorging en pijnstillers worden immers niet of onvoldoende terugbetaald.

Veralgemening derdebetalersregeling.

De maximumfactuur is een uitermate belangrijk vangnet uit onze gezondheidszorg, maar ze corrigeert pas achteraf. Mensen in armoede kunnen de voorschotten soms niet betalen, met alle gevolgen van dien. Daarom wensen wij de derdebetalersregeling te veralgemenen. De factuur gaat dan rechtstreeks naar de ziektekostenverzekering. Als patiënt moet je enkel het remgeld betalen.

Verplichting opmaak medisch bestek.

Mensen weten vaak niet wat hun opname in het ziekenhuis zal kosten, met alle gevolgen

van dien. Ze ontvangen wel een opnameverklaring, maar deze verklaring geeft enkel een aantal kostenfactoren van het ziekenhuisverblijf aan en is dus zeker geen raming van de uiteindelijke rekening. Daarom stelt *spirit* voor om ziekenhuizen te verplichten een medisch bestek op te stellen bij de opname van een patiënt.

Het échte kiwi-model.

Het kiwi-model, waarbij de overheid voor bepaalde geneesmiddelen een aanbesteding organiseert en alleen het goedkoopste middel nog volwaardig terugbetaalt, is oorspronkelijk afkomstig uit Nieuw-Zeeland en werd in een 'light' versie door Demotte ingevoerd in België. In de praktijk blijkt deze light versie echter niet te werken. *Spirit* pleit voor de invoering van de originele versie.

Generische geneesmiddelen promoten.

Ons land loopt achter wat het gebruik van generische geneesmiddelen betreft. Artsen en apothekers moeten nog meer gestimuleerd worden om deze producten voor te schrijven. Patiënten moeten daarnaast beter geïnformeerd worden over het bestaan van deze producten.

PATIËNTENRECHTEN

Op 22 augustus 2002 keurde het parlement de patiëntenrechtenwet goed. In deze wet werden de rechten vastgelegd die een patiënt kan laten gelden ten opzichte van een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg. Voor *spirit* is deze wet van groot belang. Wel kunnen er nog enkele beden-

kingen gemaakt worden bij de wet en bij de praktische uitvoering ervan. Ook op andere gebieden kunnen de rechten van de patiënt nog beter gerespecteerd worden.

Onafhankelijkheid ombudspersonen.

Voor een efficiënte klachtenbemiddeling is de onafhankelijkheid van de ombudsfunctie tegenover beroepsbeoefenaars en andere benoemde instanties onontbeerlijk. Daarom wil *spirit* de afhankelijkheidsrelatie doorbreken door enerzijds de invoering van een ontslagbescherming en anderzijds een verbod op gecombineerde functies.

Betere bekendmaking patiëntenrechtenwet.

Uit studies en jaarverslagen blijkt dat heel wat patiënten, maar ook heel wat beroepsbeoefenaars, nog altijd niet weten welke de patiëntenrechten zijn of zelfs dat ze bestaan. Wij willen dat patiënten automatisch in contact komen met informatie i.v.m. hun rechten. De patiënt dient bij opname in het ziekenhuis een document te krijgen met uitleg over de patiëntenrechten en de ombudspersoon in het ziekenhuis. Ook bij dokters, apothekers, kinesisten, ... moet deze informatie in de spreekkamer hangen.

Patiëntenservicebureaus.

In ieder ziekenhuis is een ombudspersoon aanwezig. Daarnaast is er in de meeste ziekenhuizen ook een sociale dienst. *Spirit* wil deze diensten, samen met andere niet-medische diensten in een ziekenhuis, onderbrengen in één overkoepelende structuur, zijnde een "patiëntenservicebureau". Hier moeten patiënten in de toekomst ook

terecht kunnen voor alle soorten van vragen in verband met het ziekenhuis, voor bijkomende informatie over hun aandoening of onderzoeken. Binnen deze bureaus moet ook een link gelegd worden naar structurele psychosociale opvang van patiënten.

Klachten over dokters, kinesisten, tandartsen, ...

In theorie kunnen patiënten met hun klacht terecht bij de Franstalige of Nederlandstalige ombudspersoon van de Federale Commissie "Rechten van de Patiënt". In de praktijk echter is de drempel veel te hoog.

Spirit wil de patiënten dan ook de mogelijkheid verlenen hun klachten ook in te dienen bij de lokale ombudsdiensten in de ziekenhuizen.

Verzekeringen voor zieken of gehandicapten.

Gezonde en begoede mensen kunnen gemakkelijk een polis afsluiten. Patiënten en hun gezin kunnen daarentegen vaak geen goede polis afsluiten of betalen, of vergoedingen worden niet of onvoldoende uitbetaald. Wij pleiten voor een recht op verzekering aan redelijke premies en voorwaarden voor iedereen.

Kindgerichte ziekenhuizen.

Voor *spirit* moet er specifieke aandacht uitgaan naar kinderen in een ziekenhuis. Wij vragen dat het Europees handvest voor zieke kinderen wordt toegepast. Zo moeten ouders o.a. aanwezig kunnen zijn als hun kind onder narcose wordt gebracht en als het eruit ontwaakt, moeten er flexibele bezoeken zijn voor de ouders en moet één van de ouders zonder meerkost naast het

bed van hun kind kunnen overnachten.

EN VERDER...

Geestelijke gezondheidszorg.

Het is voor de geestelijke gezondheid van individu én samenleving van belang dat aan mensen met psychologische, seksuologische en orthopedagogische problemen deskundige hulp wordt geboden door mensen die met dat doel zijn opgeleid. Klinische gezondheidsberoepen maken werk van preventie, diagnose en behandeling van die gezondheidsproblemen waar ze zijn voor opgeleid. Daarom wil *spirit* de erkenning van de klinisch psycholoog, de seksuoloog en de orthopedagoog in de volgende wetgeving geregeld zien.

Anticonceptie zonder voorschrift.

Voor vrouwen is het van groot belang dat ze gemakkelijk over de anticonceptiepillen kunnen beschikken. Dit heeft echter financiële consequenties. Een fundamentele, goedkope en laagdrempelige maatregel is het voorzien van anticonceptie zonder doktersvoorschrift.

Strijd tegen tabaksgebruik.

De huidige wetgeving verbiedt het roken al in restaurants. Jeugdhuizen, eetcafés en sportkantines vallen ook onder deze maatregel. Hierdoor verliezen ze bezoekers en inkomsten aan cafés waar wel nog mag gerookt worden. De lat moet zo snel mogelijk voor iedereen gelijk gelegd worden door de volledige horeca rookvrij te maken.

Nachtvluchten spreiden.

Spirit houdt vast aan het spreidingsprincipe voor Zaventem, waarbij de vluchten overdag maar vooral ook 's nachts billijk gespreid worden over alle omwoners. Ook het Brussels Gewest moet dus haar deel van de nachtvluchten op zich nemen. Gedeelde lussen, gedeelde lasten. Alleen zo kan men de impact op de gezondheid beperkt houden.

II. ARMOEDE IS EEN ONRECHT

België stond in 2005 op de 9de plaats in de lijst van de rijkste landen ter wereld. Toch blijft één van de meest prangende vaststellingen het grote aantal mensen in ons land die in armoede leven. Maar liefst 14,8% van de Belgische bevolking (bijna 1 op 7 personen) behoorde in 2004 tot de groep met een verhoogd armoederisico. In absolute cijfers komt dit overeen met ongeveer 1.480.000 personen.

*Voor **Spirit** is iedere arme er een te veel. Het armoedeverhaal is immers een verhaal van gelijke kansen. Mensen die in armoede leven merken dagelijks dat ze geen toegang hebben tot kansen en mogelijkheden die anderen wél krijgen. Armoede heeft vele gedaanten en nuances die met elkaar verweven zijn. De armoedeproblematiek vereist dan ook een multidisciplinair en structureel antwoord. Dit is zeker geen eenvoudige onderneming. Iedereen zal eraan moeten meewerken. Omdat het voortdurend en actief creëren van gelijke kansen in alle levensdo-*

*meinen behoort tot de kern van ons politieke handelen, wil **Spirit** ervoor zorgen dat armoede een beleidsprioriteit blijft. Niemand in onze samenleving hoeft vrede te nemen met een situatie van afhankelijkheid of met een minderwaardige positie. We mogen hierin ambitieus zijn. Het gaat immers over het respect voor de menselijke waardigheid en de grondrechten.*

EEN LEEFBAAR INKOMEN

Armoede heeft vele gedaanten en mag niet herleid worden tot een inkomensprobleem. Toch vormt inkomensgebrek een belangrijk element in de armoedeproblematiek. Een menswaardig inkomen is immers onontbeerlijk om een toekomst uit te bouwen en zichzelf te ontplooiën.

Minimumuitkeringen optrekken.

Heel wat minimumuitkeringen zoals het leefloon, minimum invaliditeitsuitkeringen en het minimumpensioen situeren zich beneden de armoederisicodrempel. Deze uitkeringen moeten dan ook opgetrokken worden. Voor *Spirit* moeten deze uitkeringen ook structureel welvaartsvast gemaakt worden.

Individualisering van de rechten.

Het is hoog tijd om komaf te maken met de verschillende mechanismen die samenwonen bestraffen. De individualisering van de rechten dient in het geheel van de sociale zekerheid opnieuw ingevoerd te worden.

Structurele solidariteit i.p.v. een cadeaupolitiek.

Maar al te vaak wordt in ons sociaal beleid een cadeautjespolitiek gehanteerd. Stookoliecheques, schoolpremies, gratis vuilniszakken, ... Het zijn interessante oplossingen om op korte termijn in te grijpen op gewijzigde maatschappelijke omstandigheden. Op lange termijn verkiest *Spirit* echter structurele maatregelen, zoals de optrekking van de minimumuitkeringen.

Kinderbijslag verhogen en belasten.

Armoede wordt vaak van generatie op generatie doorgegeven. Daarom willen wij de kinderbijlagen sterk verhogen en tegelijk belastbaar maken. Lage en middeninkomens houden zo meer over, hoge inkomens minder.

Automatische toekenning sociale rechten.

Om het Mattheuseffect (sociaal bestemde middelen die mensen uit de middenklasse en niet de kansarmen bereiken) in zoveel mogelijk sociale beleidsdomeinen af te remmen, meent *Spirit* dat de sociale rechten automatisch toegekend moeten worden.

Vervanging forfaitaire heffingen en belastingen.

De fiscaliteit moet, meer dan nu het geval is, een politiek instrument zijn voor sociale rechtvaardigheid. Forfaitaire belastingen en heffingen zijn sociaal onrechtvaardig. Ze moeten dan ook vervangen worden door belastingen gekoppeld aan het inkomen.

Prefinanciering en belastingkrediet.

Er zijn heel wat gezinnen die niet belastingplichtig zijn omdat ze een te laag inkomen

hebben. Deze gezinnen kunnen dan ook niet genieten van alle voordelen die via de belastingaftrek toegekend worden. Belastingaftrek is sowieso geen ideaal systeem, omdat het voordeel pas twee jaar na de uitgaven toegekend wordt via de verrekening van de belasting.

Spirit wil daarom deze belastingaftrek compenseren door een vorm van prefinanciering. Waar dit niet kan of niet wenselijk is, opteren wij voor andere mechanismen, zoals het terugbetaalbaar belastingkrediet.

Centenindex.

Een procentenindex zoals vandaag komt vooral de hoge lonen ten goede en doet de loonkloof stijgen. Een eerlijker manier om de stijging van de levensduur te vangen, is een absolute stijging van het loon: geen procentuele toename, maar een vast bedrag. *Spirit* pleit daarom voor een centenindex in plaats van een procentenindex.

STRIJDEN TEGEN OVERMATIGE SCHULDENLAST

In 2006 waren er 337.755 personen in de Centrale voor Kredieten aan Particulieren geregistreerd met een betalingsachterstand. Dat is 4,1% van de meerderjarige bevolking. De overmatige schuldenlast is echter nog veel groter dan dat. Het zijn immers enkel de krediet- en hypotheekovereenkomsten die geregistreerd worden. Schulden die verband houden met huur, gezondheidszorgen, telecommunicatie, energie, ... zijn hierin niet opgenomen. Deze schulden worden alsmaar aanzienlijker. *Spirit* wil tijdens de volgende

legislatuur de strijd tegen de overmatige schuldenlast opdrijven en intensifiëren. De overheden kunnen immers een onmiskenbare rol spelen in de bestrijding van de overmatige schuldenlast.

Staten-Generaal.

Momenteel is er zo goed als geen samenwerking inzake de overmatige schuldenlast. Bevoegdheden liggen verdeeld over verschillende beleidsniveaus en verschillende domeinen. Spelers uit verschillende velden zijn bij de problematiek betrokken. *Spirit* roept dan ook iedereen (regeringen, scholen, armoedeverenigingen, deurwaarders, banken, academici, ...) op de krachten te bundelen in een Staten-Generaal ter bestrijding van overmatige schuldenlast.

Verbod kaarten voor niet-bancaire kredieten.

Een kredietopening, verstrekt door niet-bancaire kredietverstrekkers, zoals grootwarenhuizen, postorderbedrijven en zelfs speelgoedwinkels, wordt te gemakkelijk en soms zelfs automatisch toegekend. De verschuldigde intresten bij het gebruik van dit krediet liggen erg hoog. Het systeem van winkelkredietkaarten kent erg veel wanbetalers. Kredieten die terugbetaalbaar zijn binnen een termijn van ten hoogste drie maanden en die betrekking hebben op een bedrag dat lager ligt dan 1.250 euro, ontsnappen bovendien aan het waakzame oog van de Kredietcentrale. *Spirit* pleit daarom voor een verbod op dergelijke kaarten.

Uitbreiding Fonds Overmatige Schuldenlast.

Spirit wenst voldoende middelen voor het

Fonds ter Bestrijding van de Overmatige Schuldenlast. Het Fonds, dat op touw is gezet om de erelonen van schuldbemiddelaars te betalen en waarmee ook preventiecampagnes gefinancierd worden, kampt immers al geruime tijd met een tekort. De bijkomende middelen kunnen gezocht worden bij bepaalde schuldeisers die momenteel nog geen bijdrage leveren.

Uitbreiding Positieve Kredietcentrale.

Wij dringen eveneens aan op een uitbreiding van de Positieve Centrale voor Kredieten aan Particulieren. Momenteel worden immers alleen consumentenkredieten en hypothecaire kredieten geregistreerd. Ook andere schulden, bijvoorbeeld die verband houden met huur, gezondheidszorgen, telecommunicatie, energie... moeten in de Centrale opgenomen worden.

Verbod intresten op intresten.

Bij vertragingen in de betaling van een geldsom mogen in geen geval intresten aangerekend worden op reeds vervallen intresten. Dit mechanisme heeft immers alleen maar tot gevolg dat iemands schuldenlast nog toeneemt.

Toerekening van betalingen.

Waar de afbetalingen die een wanbetaler doet, momenteel eerst toegerekend worden op de verschuldigde intresten en dan pas op het initiële bedrag, pleit *spirit* ervoor de afbetalingen eerst toe te rekenen op het oorspronkelijke schuldsaldo. De huidige regeling heeft immers tot gevolg dat er onder tussen intresten blijven aangerekend worden op de hoofdsom die nog niet verder afgebouwd werd. De schuldenaar komt op die

manier in een vicieuze cirkel terecht.

Energiefondsen hergroeperen.

De middelen van de verschillende energiefondsen moeten worden samengevoegd en verdeeld over twee nieuwe fondsen: één voor de begeleiding en de financiële steunverlening aan de meest hulpbehoevende inzake energielevering, te verdelen via de OCMW's, en één voor ten gronde preventief werk inzake energiebesparing.

Hergroepering schulden.

In Nederland is het mogelijk om een krediet aan te gaan, waarmee dan dadelijk alle andere schuldeisers afbetaald worden. Dit verhoogt de transparantie voor de schuldenaar. Het saneringskrediet wordt verstrekt door organisaties die met lokale overheden verbonden zijn. De intresten liggen dan ook laag. Bovendien kan de schuldenaar tijdens het hele proces begeleid worden. *Spirit* pleit voor een onderzoek naar de toepassingsmogelijkheden van dit systeem in België.

Verbod zwarte lijsten.

Door het aanleggen van zwarte lijsten willen steeds meer handelaars zich wapenen tegen wanbetalers. Zij worden vaak uitgewisseld en te pas en te onpas aangewend om klanten te weigeren of zelfs om bepaalde klanten basisdiensten te ontzeggen. Wij wensen dan ook een verbod op zogenaamde "zwarte lijsten", aangemaakt en beheerd door privé-bedrijven.

EEN FATSOENLIJKE HUISVESTING

De laatste jaren is huisvesting steeds meer

een factor van sociale uitsluiting en onzekerheid geworden. Nochtans heeft volgens artikel 23 van de Grondwet iedereen recht op behoorlijke huisvesting. Er dienen dringend maatregelen genomen te worden om de toegang tot dit recht voor mensen met een zwakke inkomenspositie te verzekeren.

Dakloosheid bestrijden.

De opvang voor daklozen dient uitgebreid te worden, vooral in grote steden. Daarnaast kan er volgens *spirit* geen sprake zijn van uitdrijving, zonder een engagement voor herhuisvesting. OCMW's dienen daarvoor de nodige middelen te ontvangen. Tenslotte dient de toepassing van de wetgeving op het referentieadres geëvalueerd en gecontroleerd te worden.

Betaalbaar huren in een private woning.

Zelfs een drastische verhoging van de sociale huurwoningvoorraad zal op korte termijn de behoeften niet dekken. De overheid moet daarom tussenkomen op de private huurmarkt. In de eerste plaats pleit *spirit* voor het invoeren van niet-dwingende richtuurprijzen die als referentie dienen bij het zoeken naar een huurwoning. Deze worden opgesteld door paritaire huurcommissies. Daarnaast willen we door het invoeren van een hogere renovatiepremie, een verhoogde fiscale aftrekbaarheid van verbouwkosten en een huurfonds ter compensatie van wanbetalers, eigenaars overtuigen om in een systeem van maximumhuurprijzen te stappen. Op voorwaarde dat de woning onder het systeem van de huurprijsmaxima valt, én de huurder aan bepaalde sociale voorwaarden voldoet, krijgt de verhuurder ook

een verhuursubsidie. Om dit te financieren, dienen de fiscale voordelen verbonden aan het verwerven van een tweede eigendom afgeschaft te worden.

RECHT OP PARTICIPATIE EN MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE

Maatregelen en theoretische concepten die worden ontwikkeld om de armoedeproblematiek aan te pakken zijn niet altijd (voldoende) getoetst aan de ervaringen van armen. Er is de laatste jaren gelukkig al een grote vooruitgang geboekt op dit terrein, maar armen nemen nog steeds onvoldoende deel aan de gesprekken en het beleid inzake armoedebestrijding. Daar moet verandering in komen.

Inspraak en overleg.

De inspraak van mensen in armoede mag niet enkel beperkt worden tot de evaluatie van maatregelen. Ook vooraf kan overleg een belangrijke meerwaarde betekenen om bij te sturen. Binnen elk beleidsdomein zou een armoedeoverleg opgestart moeten worden. Elke minister brengt daartoe actoren uit het middenveld en armen rond de tafel. Naast dit verticaal overleg moet op federaal niveau ook een horizontaal permanent armoedeoverleg georganiseerd worden.

Ervaringsdeskundigen.

Wij wensen de rol en inschakeling van ervaringsdeskundigen in organisaties en diensten verder uit te breiden.

Verhoging federale

tussenkomst leefloon.

De federale tussenkomst in de kosten van het leefloon dient verhoogd te worden tot 90% voor alle OCMW's. Vandaag betaalt de federale overheid de kosten verbonden aan het toekennen van het leefloon aan de OCMW's in principe slechts terug aan 50%. Deze beperkte terugbetaling is zeer onbillijk en ondergraaft de solidariteit. Vandaag betalen de armsten voor de armsten. De gemeenten met een welvarende bevolking hebben immers minder sociale dossiers en dus minder sociale uitgaven.

Integratie door tewerkstelling.

Iedere meerderjarige persoon heeft, binnen de voorwaarden van de leefloonwet, recht op maatschappelijke integratie. Hulpvragers jonger dan 25 kunnen daarbij aanspraak maken op tewerkstelling aangepast aan hun persoonlijke situatie en capaciteiten binnen drie maanden na de aanvraag. *Spirit* wil deze leeftijdsgrens optrekken naar 30 jaar.

III. DE KOPER BEKOCHT?

Consumptie door particulieren maakt ongeveer 54% uit van ons bruto binnenlands product. Bovendien blijft zij in vergelijking met de andere componenten van het BBP in zekere mate stabiel doorheen de tijd. De particuliere consumptie kan dus als schokdemper fungeren. Juist omwille van dit economisch gewicht dient er in belangrijke mate aandacht besteed te worden aan de consument, zijn verwachtingen en zijn bekommernissen. Hoewel er de laatste jaren al heel

wat verwezenlijkt werd op het gebied van de voorlichting en de bescherming van de consumenten, bestaat er op heel wat vlakken nog steeds een belangrijk onevenwicht tussen de positie van de verkoper en die van de consument.

Bovendien evolueren handelspraktijken heel snel, zeker door de vrijmaking van heel wat sectoren. We moeten dan ook voortdurend alert blijven voor inbreuken op de rechten van de consument en de bescherming ervan continu aanpassen aan nieuwe evoluties en trends terzake.

Daarbij wil *Spirit* extra aandacht besteden aan de meest kwetsbare mensen, aan diegenen die geconfronteerd worden met uitsluiting, met conflicten met verkopers die gebruik maken van onrechtmatige methodes en die de goedgevolgigheid uitbuiten of het gebrek aan informatie of van opleiding van die personen.

CONSUMENTENRECHTEN

Strenger toezicht op de huidige wetgeving.

De laatste jaren is er heel wat vooruitgang geboekt op het gebied van de consumentenbescherming, maar wanneer de bepalingen niet nageleefd worden door de betrokken sectoren (zoals in de energie-, telecom- of kredietsector), blijft de doeltreffendheid van de wetgeving theoretisch. Extra middelen voor controles zijn noodzakelijk. Daarnaast zijn reële en efficiënte sancties nodig ten einde de toepassing van de wetgeving te kunnen afdwingen.

Zelfregulering waar kan, regulering waar moet.

In meer en meer sectoren bestaat een tendens richting zelfregulering en vrijwillige gedragscodes. *Spirit* vindt dit een goede zaak en wenst dit nog verder aan te moedigen. Soms blijkt deze zelfregulering echter niet te volstaan of niet nageleefd te worden. In dat geval mag de overheid niet aarzelen om zelf een regulerend initiatief te nemen. Zowel beroepsverenigingen als verbruikersorganisaties dienen betrokken te worden bij de uitwerking van deze regulering.

Overkoepelende structuur geschillenregeling.

Er zijn steeds meer systemen van geschillenregeling. Deze versnippering leidt tot verwarring en inefficiëntie. *Spirit* wil naar het voorbeeld van de Nederlandse Stichting Geschillencommissies een structuur in het leven roepen die de verschillende commissies en ombudsdiensten overkoepelt.

Bescherming binnen de Europese Unie.

In bepaalde materies wordt op Europees niveau een harmonisatie doorgevoerd die voor Belgische consumenten zware gevolgen kan hebben. De nieuwe richtlijn inzake consumentenkrediet is bijvoorbeeld soepeler dan de Belgische wetgeving en maakt een strenger Belgisch beleid onmogelijk. *Spirit* zal er continu op toezien dat de Europese harmonisering geen gevaar betekent voor de bescherming die de consument op grond van het nationaal recht geniet.

Beter evenwicht in consumentencontracten.

Er moet opnieuw een beter evenwicht ko-

men in de consumentencontracten en opgetreden worden tegen de praktijken die de rechten van de consument schenden, zoals de afwezigheid van prijstransparantie, onrechtmatige bedingen, onleesbaarheid van de contracten, agressieve verkoopstechnieken, gebrekkige klachtenbehandeling, onduidelijke facturatie, ...

Transparantie en informatie.

Heel wat sectoren zijn nog altijd te ondoorzichtig, waardoor het moeilijk wordt om verschillende diensten en producten met elkaar te vergelijken. Daarom moeten facturen gestandaardiseerd worden en calculatoren om vergelijkingen te maken in zo veel mogelijk sectoren publiek toegankelijk gemaakt. Op facturen van diensten of producten waarbij verschillende formules mogelijk zijn, moet tenslotte de voor de consument voordeligste formule vermeld worden.

EN VERDER...

Open standaarden en interoperabiliteit.

De digitalisering van woord, beeld, geluid en handelingen mag niet leiden tot nieuwe monopolies, of het nu gaat om de verstikkende dominantie van de Microsoft-software of de mp3-bestanden van iTunes die enkel op de eigen iPod afgespeeld kunnen worden. De overheid moet daarom het gebruik van open standaarden en de interoperabiliteit van bestanden zoveel mogelijk promoten en afdwingen.

Langlopende hypothecaire

kredieten.

Door langlopende leningen, zoals die op 40 jaar, fiscaal te stimuleren veroorzaakt de overheid een explosie van de vastgoedmarkt. Dit belastingvoordeel werkt de stijging van de woningprijzen in de hand. De fiscale aftrek dient daarom tot 30 jaar te worden beperkt.

Kostenpercentages hypothecaire leningen.

Financiële instellingen moeten aan elke kandidaat-lener het exacte en gepersonaliseerde kostenpercentage van de lening bezorgen. In dit globaal kostenpercentage worden alle kosten, dus ook die van de eventuele nevenproducten opgenomen.

Betaalbare autoverzekeringen.

Jonge chauffeurs vinden nog amper een betaalbare autoverzekering. Dat leidt in vele gevallen tot verzekeringsfraude of – erger nog – talloze jonge automobilisten die onverzekerd op de baan zijn. Wanneer het fout loopt, zijn de gevolgen nefast. *Spirit* stelt voor dat de verzekeraars een deel van de premie terugbetalen na een jaar zonder ongevallen. Ook wie een cursus defensief rijden volgt, moet op een lagere premie kunnen rekenen.

Verkoop onroerende goederen onder WHPC.

De verkoop van onroerende goederen valt buiten de toepassing van de wet betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument (WHPC). Daardoor is koppelverkoop, waarbij de bouwer zich verplicht ziet om dit te laten doen door de bouwfirmas die de grond verkocht heeft, nog steeds mogelijk. *Spirit*

wil daarom dat ook onroerende goederen onder het toepassingsgebied van de WHPC zouden vallen.

IV. GELIJKE MENSEN, GELIJKE KANSEN

Op alle beleidsdomeinen, in alle sectoren, moeten gelijke kansen bevorderd en bewaakt worden. Een gelijke kansenbeleid is met andere woorden hoofdzakelijk een horizontaal i.p.v. een verticaal beleid. Toch willen we een aantal maatregelen extra in de verf zetten om onze beleidsaccenten in deze materie naar voren te schuiven.

Spirit ijvert voor de rechten, de participatie en de erkenning van alle kansengroepen. Gelijke rechten bestaan immers vaak op papier, maar in de praktijk is er nog heel wat werk aan de winkel. Informeren en sensibiliseren m.b.t. die rechten blijft alvast een belangrijke overheidsopdracht.

De participatie van kansengroepen is nog steeds een uitdaging. Nog altijd slagen we er niet in kwetsbare groepen en mensen in een achterstandspositie volwaardig te laten deelnemen aan het beleid en de samenleving, hoewel dit precies een belangrijke motor zou kunnen zijn om hun rechten meer af te dwingen.

Erkenning tenslotte, benadrukt de meerwaarde die diversiteit onze samenleving biedt. Spirit geeft zijn volle steun aan maatregelen en initiatieven die dit in de verf zetten.

COMBINATIEMODEL

Mensen moeten in staat zijn om tot een betere dosering van het werk over de verschillende levensfasen te komen. Ze moeten de meest geschikte tijdsverdeling kunnen kiezen binnen de ruimte en de condities die verbonden zijn met hun specifieke achtergrond en hun leeftijd. Dan pas zullen mensen 'langer werken' effectief aankunnen. Het is dus een taak van de overheid om te zorgen voor voldoende middelen zodat de werknemer kan kiezen om de loopbaan op maat te maken, naargelang van de persoonlijke behoeften van het moment. Essentieel is dat we met de middelen die we ontwikkelen langdurige en volledige onderbrekingen willen beperken. Enkel als laatste noodoplossing, wanneer de andere instrumenten of voorzieningen geen soelaas brengen, kan een dergelijke onderbreking mogelijk zijn.

Verdubbeling thematische verlopen.

De duur van de thematische verlopen, zijnde het ouderschapsverlof, het verlof voor palliatieve verzorging en het verlof voor bijstand of verzorging van een zwaar ziek gezins- of familielid, moet verdubbelen. Dit geldt ook voor het rouwverlof. Deze verlopen moeten bovendien op flexibele wijze opgenomen kunnen worden. Om ze voor iedereen toegankelijk te maken, willen wij een verhoging van de vergoeding.

Een recht van het kind.

Ouderschapsverlof beschouwt *spirit* als een recht van het kind. Ieder kind, ongeacht de gezinsvorm waarin het opgroeit, heeft dan ook recht op een gelijk aantal maanden verzorging door de ouder/ouders. Ingeval

van twee ouders, wordt dit recht opgesplitst over beide ouders. Het ouderschapsverlof kan opgenomen worden totdat het kind de leeftijd van 18 jaar bereikt. Naast biologische ouders en adoptieouders moeten ook zorgouders en pleegouders een beroep kunnen doen op het ouderschapsverlof.

Ook mannen.

In het kader van een evenwichtige taakverdeling tussen mannen en vrouwen wil *spirit* vaders aansporen hun zorgverantwoordelijkheden op te nemen. Een permanente investering in de bekendmaking van het combinatiemodel en de betekenis ervan voor het dagelijkse leven, via het onderwijs en de media, is daarvoor vereist.

Vaderschapsverlof.

Wij willen een verplicht vaderschapsverlof van 10 dagen invoeren bij de geboorte van ieder kind van de werknemer. Bovendien wil *spirit* de ouders de mogelijkheid bieden om de overgebleven dagen van het zwangerschapsverlof, die de moeder niet opgenomen heeft voor de bevalling en die ze kan opnemen na de verplichte negen weken rust na de bevalling, volledig of gedeeltelijk op te laten nemen door de vader.

Pensioenvorming en tijdskrediet.

Om te voorkomen dat het opnemen van tijdskrediet een negatief effect zou sorteren op de pensioenvorming, moeten personen in tijdskrediet of loopbaanonderbreking de mogelijkheid krijgen om hun sociale rechten te behouden door zelf een bijdrage te storten of mits afhoudingen op de toegekende premies.

Vervangingspools

voor zelfstandigen.

De overheid moet beroepsverenigingen van zelfstandigen aanmoedigen en ondersteunen bij de uitbouw van vervangingspools voor zelfstandigen. In afwachting van de uitbouw hiervan of indien ook dit geen oplossing biedt voor bepaalde zelfstandigen kunnen zij ter vervanging van de verlofregeling en in ziekteperiode een beroep doen op dienstencheques.

Beide partners iets minder werken.

Werk en zorg combineren mag er niet toe leiden dat enkel vrouwen deeltijds gaan werken. Wij ijveren voor grote deeltijdse banen (4/5) in alle sectoren van de arbeidsmarkt en voor zo veel mogelijk functieniveaus. Mensen die er gebruik van willen maken, moeten dit ook kunnen.

Gezinsvriendelijke bedrijfscultuur.

Bedrijven moeten aangezet worden tot het voeren van een gezinsvriendelijke bedrijfscultuur. De overheid heeft hier een taak te vervullen door juridische leemtes en wettelijke belemmeringen voor het invoeren van gezinsvriendelijke maatregelen aan te pakken. Zij kan bedrijven ook fiscaal stimuleren tot het uitvoeren van een gezins- en bedrijfsaudit. Zelf heeft de overheid een belangrijke voorbeeldfunctie te vervullen.

DE INTERCULTURELE SAMENLEVING

Spirit gaat voluit voor de interculturele samenleving waarin ieder participeert en kansen krijgt én neemt. Een belangrijk probleem

dat de integratie van allochtonen op een ernstige manier hindert, speelt zich af in het professionele leven, of beter gezegd in de onmogelijkheid tot de uitbouw daarvan. Discriminatie op de werkvloer is voor veel allochtonen een bittere realiteit. Wij formuleren enkele concrete voorstellen om hier tegen in te gaan. Maar ook buiten de werkvloer moet er getracht worden discriminatie en racisme zoveel mogelijk te voorkomen enerzijds, en de slachtoffers op te vangen anderzijds.

Anoniem solliciteren.

Spirit pleit voor de invoering van het anoniem solliciteren, zodat werkgevers enkel op de kwaliteiten van de sollicitant kunnen afgaan, en niet langer op naam, afkomst, geslacht, ... In de eerste selectiefase moeten deze elementen onbekend blijven daar ze niets zeggen over de capaciteit van de sollicitant.

Achterstand inzake tewerkstelling inhalen.

Wij vragen concrete afspraken en resultaatsverbintenissen m.b.t. evenredige arbeidsdeelname van etnisch-culturele minderheden. Dit moet ertoe leiden dat er op een meer actieve en minder vrijblijvende manier positieve actie ondernomen wordt. Het invoeren van quota is hier alvast een mogelijkheid die de overheid als voortrekker zou kunnen opnemen. Tenslotte kan de overheid ook bijdragen tot een betere afspiegeling van de maatschappij binnen haar eigen personeelsbestand door de afschaffing van de nationaliteitsvereiste voor openbare functies.

Drempels verlagen.

Hulp voor slachtoffers van discriminatie en racisme moet zo laagdrempelig mogelijk zijn, dit bijvoorbeeld door samenwerkingsverbanden met lokale organisaties die als antenne kunnen functioneren. Het bestaande groene nummer, dat drempelverlagend kan werken, heeft betere bekendmaking nodig. *Spirit* wil trouwens voor elke klacht een verplichte feedback naar de slachtoffers.

Betere juridische kennis.

Op juridisch vlak is er vooral nood aan kennis van de wetgeving. Gelet op de complexiteit van de materie is het nodig specifieke juridische bijstand over vreemdelingenrecht voor zowel de advocaten, het middenveld als de rechtshorigen aan te bieden. Dat kan in de justitiehuisen georganiseerd worden. De incompatibiliteit van de familiewet van het land van oorsprong met de Belgische familiewet heeft aanzienlijke gevolgen voor allochtone vrouwen in België. Die gevolgen worden niet altijd correct ingeschat. Vrouwen, hulpverleners en juristen moeten daarover dringend gesensibiliseerd worden. Een inventaris van de concrete juridische problemen in het dagelijkse leven van allochtone vrouwen kan hierbij helpen.

Eigen religieuze feestdagen.

Uit respect voor de grote diversiteit aan levensbeschouwingen die ons land inmiddels kent, stelt *spirit* voor om drie wettelijke feestdagen te annuleren, en in plaats daarvan drie extra facultatieve vakantiedagen toe te kennen. Zo kan wie dat wil toch de klassieke katholieke feestdagen vieren, terwijl joden of moslims op Jom Kippoer of het Offerfeest vrijaf kunnen nemen. Dit gebeurt met respect voor de taak als werknemer en het neutraliteitsprincipe.

NIEMAND VERGETEN?

Loonkloof dichten.

Om de loonkloof (en zo ook de pensioen-kloof) tussen mannen en vrouwen te dichten, moeten we de krachten bundelen en het debat durven voeren met de sociale partners. Ondernemingen die werk willen maken van een grotere gelijkheid tussen man en vrouw binnen hun structuren, moeten hierbij voldoende ondersteuning krijgen. Aansluitend moeten er ook meer stimulansen voor vorming en opleiding van vrouwelijke werknemers komen aangezien bedrijven tot op heden vooral investeren in de opleiding van mannelijke werknemers.

Kinderen betrekken.

Spirit wil voor de familierechtbank in procedures die het kind aanbelangen meer spreekrecht voor kinderen invoeren. Wij wensen tevens dat kinderen en jongeren gehoord worden bij de beoordeling en de uitwerking van het omgangsrecht wanneer hun grootouders en/of derden waarmee ze een affectieve band vertonen, hiertoe een verzoek hebben ingediend. Tegelijkertijd moet het ook mogelijk zijn dat kinderen zelfstandige rechtsingang krijgen om zo omgangsrecht te vragen met diegenen waarmee ze een affectieve band uitgebouwd hebben. Minderjarigen kunnen daarbij een beroep doen op jeugdadvocaten. Ook bij scheidingsbemiddeling dienen kinderen die dit wensen onder deskundige begeleiding van de bemiddelaar betrokken te worden.

Werken met een handicap.

Wij willen de arbeidsparticipatie van personen met een handicap verhogen. Ook hier

kan de overheid een voorbeeld voor de bedrijfswereld stellen. Net als voor de tewerkstelling van allochtonen, kunnen concrete afspraken en resultaatsverbintenissen hier de aanzet geven tot een hogere participatiegraad van personen met een handicap op de arbeidsmarkt. Ook selectietesten moeten bekeken worden en indien nodig aangepast zodat zij door hun opzet geen extra hinderenis zouden vormen en op die manier andersvaliden zouden benadelen t.o.v. andere sollicitanten.

Toegankelijkheidsdatabank.

Spirit pleit in de eerste plaats voor een betere toegankelijkheid van openbare gebouwen en plaatsen. In tweede instantie is het belangrijk dat mensen goed geïnformeerd zijn over de toegankelijkheid van een gebouw of plaats voor zij zich ernaar begeven. Wij vragen daarom de oprichting van een toegankelijkheidsdatabank. Zo kan men thuis vooraf informatie opvragen m.b.t. de toegankelijkheid van het station, de winkel, ... waar men naartoe wil.

Voorlopige parkeerkaart.

Het aanvragen van een parkeerkaart voor personen met een handicap duurt al gauw enkele maanden tot een jaar. In tussentijd zijn deze personen dus erg gehinderd in hun mobiliteit, enkel maar omwille van een omstandige bureaucratische procedure. Wij stellen daarom voor om personen met een handicap die een aanvraag indienen en daarbij het vereiste medische attest bezorgen, reeds onmiddellijk een voorlopige parkeerkaart af te leveren.

Holebi en vaderschapsverlof.

Wat de rechten van holebi's betreft, wer-

den recent enkele belangrijke stappen gezet. Een laatste ongelijkheid heeft betrekking op het ouderschapsverlof. Momenteel is het namelijk zo dat enkel wie vader wordt, een beroep kan doen op vaderschapsverlof. Op die manier worden koppels van hetzelfde geslacht gediscrimineerd t.o.v. heteroseksuele koppels. De lesbische partner van de natuurlijke moeder heeft immers dit recht nog niet wanneer haar partner een kind krijgt. Het wegwerken van deze discriminatie kan door het vaderschapsverlof geslachtsneutraal te maken.

Sociale economie een blijvend aandachtspunt.

De sociale economie staat voor tewerkstelling en inschakeling. Ze creëert werk voor mensen die het moeilijk hebben op de klassieke arbeidsmarkt en zorgt er voor dat een aantal van hen terug kan worden ingeschakeld in de reguliere markt. Sociale economie levert ook diensten in wijken waaraan echt nood bestaat, en dit aan een aanvaardbare prijs. Het is een milieuvriendelijke economie, die verder kijkt dan de eigen neus lang is. De sociale economie staat met andere woorden ook voor een aantal belangrijke maatschappelijke waarden. Waarden die overigens ook reguliere bedrijven steeds meer en meer inspireren. *Spirit* wil dan ook dat de overheid blijft investeren in deze sector

Continuïteit en duidelijkheid.

Tijdens de komende legislatuur moet gestreefd worden naar eenduidigheid in de regelgeving voor de sociale economie, namelijk één bevoegdheidsniveau waar deze sector terecht kan om zijn beloftevolle toekomst waar te maken.

DE WIJDE WERELD: kiezen voor toekomst

Planeet aarde is een boeiende en mooie plaats om op te leven, maar er gaan ook grondig wat zaken fout. De rijkdom is erg ongelijk verdeeld, wapenhandel destabiliseert gevoelige regio's, bloedige conflicten kosten handenvol mensenlevens, het broeikaseffect bruuskeert fauna en flora, met ook zware gevolgen voor de mens. Als we aan onze kinderen een betere wereld willen nalaten, dan moeten we nu onze verantwoordelijkheid opnemen. Ons landje mag dan maar een kleine speler zijn, onze rol is daarom niet minder belangrijk.

I. OVER DE GRENZEN

De wereld is anno 2007 meer dan ooit één groot dorp. Wellicht meer dan welke andere partij besteedt spirit aandacht aan de internationale omgeving. En dat is nodig ook want haast elk aspect van ons dagelijks leven wordt rechtstreeks of onrechtstreeks beïnvloed door buitenlandse factoren.

Welk effect onze samenleving en manier van leven heeft op de rest van de wereld is vaak minder duidelijk. Of toch niet?

BELGIË IN DE WERELD

Het buitenlands beleid van ons land moet stevast uitgaan van een aantal duidelijke principes, namelijk het belang van multilaterale betrekkingen en dus van de Verenigde Naties, het respect voor de mensenrechten en het bevorderen van het zelfbeschikkingsrecht voor volkeren en regio's.

VN hervormen.

Ons land moet van zijn mandaat in de VN-Veiligheidsraad gebruik maken om de hervorming van deze Raad te bepleiten. Wij willen de afschaffing van het vetorecht en een meer eerlijke vertegenwoordiging van

de diverse continenten. Ook moeten de bestraffingsmogelijkheden van de Raad uitgebreid worden, zodat ondermeer strenger kan opgetreden worden tegen de schending van wapenembargo's die door de Raad werden opgelegd.

Parlement krijgt inspraak.

Het parlement moet verslag én zeggenschap krijgen in de diplomatieke demarches die ons land doet en zal doen binnen de VN en de Veiligheidsraad.

Vrede voor de DRC.

België moet zijn prominente rol in het Congolese vredesproces blijven vervullen. Nu de

verkiezingen voorbij zijn mag het land niet in de vergeethoek terechtkomen. Wij vragen de vernieuwing van het MONUC-mandaat. De winsten uit de onnoemelijke bodemrijkdom moeten ten goede komen van de plaatselijke bevolking. *Spirit* pleit er trouwens voor dat alle contracten tussen bedrijven en ontwikkelingslanden omtrent bodemrijdommen gescreend worden, zodat er een eerlijke prijszetting is.

Een onafhankelijk Kosovo.

Er is nood aan een duurzame oplossing voor Kosovo. De eindbeslissing over het statuut mag niet langer uitgesteld worden. Voor *spirit* betekent dat definitieve statuut de onafhankelijkheid van Kosovo, met duidelijke afspraken over een terugkeer van vluchtelingen, over de onschendbaarheid van de grenzen en over de bescherming van de minderheden.

Een Palestijnse staat.

Wij wensen een Internationale Vredesconferentie met als doel een totaaloplossing voor het Midden-Oosten. De reeds goedgekeurde resoluties van de VN dienen hierbij als leidraad. Ons land moet er mee voor ijveren dat de staat Israël en de Palestijnse staat elkaar erkennen. België moet ook zelf de Palestijnse staat erkennen.

Irak aan de Irakezen.

Spirit was opgetogen over het Belgische verzet tegen de oorlog in Irak. Maar inmiddels is Irak een land in complete chaos. De bezetting heeft meer schade berokkend dan goeds opgeleverd. De regionale instabiliteit is groter dan ooit. Talloze mensen zijn op de vlucht voor het geweld. Wij blijven voorstander van de onmiddellijke en on-

voorwaardelijke terugtrekking van alle bezettingstroepen uit Irak.

Iran diplomatiek oplossen.

We roepen de Belgische regering op om zich binnen de EU en de NAVO te verzetten tegen elke mogelijke militaire actie tegen Iran. Via diplomatieke weg moet er alles aan gedaan worden om van een kernwapenvrije zone in heel het Midden-Oosten het einddoel te maken. Ons land moet deze piste op alle internationale fora verdedigen. Een verdere bewapeningswedloop en militarisering van de regio zal immers desastreuze gevolgen hebben.

Kop uit het zand in Darfur.

De schendingen van de mensenrechten in Darfur zijn hallucinant. Een humanitaire ramp voltrekt zich voor de ogen van de hele wereld. *Spirit* vraagt in eerste instantie dat alle betrokken internationale actoren de gepleegde wandaden sanctioneren. De VN moet ingrijpen en de bevolking de bescherming geven die nodig is.

Mensenrechten in China.

Spirit wil blijvende aandacht voor de mensen- en volkerenrechten in China. De nieuwe economische mogelijkheden bieden ongekende kansen om de arbeidsomstandigheden en de mensenrechten te verbeteren.

We vragen dat ons land in zijn contacten met China voortdurend aandringt op een duurzame ontwikkeling, zowel op ecologisch als op humaan vlak. China moet ook de authenticiteit van Tibet respecteren.

EUROPEES BELEID

De Europese eenmaking heeft ons continent vrede en stabiliteit gegeven en mede daardoor ook economische voorspoed gebracht. Maar dat de Unie en haar politieke leiders stilaan voeling begonnen te verliezen met de bevolking bleek al ten tijde van de referenda over Maastricht. Burgers willen vandaag de dag, meer dan ooit, een verantwoording voor de genomen beslissingen. Men wil het verhaal kunnen begrijpen. Technocratisch Brussel moet aanvaarden dat het democratisch begrijpen vaak een trager verloop kent dan het technocratisch verstaan. De Europese besluitvormers zullen vooral oog moeten hebben voor het feit dat niemand zich vervreemd wil zien van zijn eigen achtergrond, dat niemand ontworteld wil worden.

Juiste beslissing op juiste niveau.

Voor *spirit* is het subsidiariteitsbeginsel altijd bijzonder belangrijk geweest: we vinden dat er moet gezocht worden naar het meest aangewezen niveau om de diverse beleidsdomeinen te organiseren. De Europese Unie zou zich enkel mogen inlaten met die zaken die een duidelijke Europese meerwaarde opleveren en scheeftrekkingen binnen een Europa zonder grenzen tegengaan. De Europese Unie en haar Grondwet mogen daarbij het Europese sociale model, de noodzaak van duurzame ontwikkeling en het meerlaagse bestuur niet loochenen.

Grondwet terug op de sporen zetten.

Rond de Europese Grondwet moet weer een dynamiek op gang gebracht worden die

leidt tot algemene goedkeuring, desnoods in een afgeslankte vorm. Dit moet zorgen voor een hervorming en verdieping van de EU, met verdere Europese politieke integratie op vlak van defensie, buitenlands beleid en migratie, afschaffing van de unanimiteitsregel, een afgeslankte rechtstreeks verkozen Europese Regering, een rechtstreekse stem voor de constitutionele regio's in de Ministerraden, wetgevend initiatiefrecht voor het EP, de hervorming van het comité van de regio's tot volwaardige tweede kamer en directe toegang voor de regio's tot het Hof van Justitie.

Regionale talen erkennen.

De culturele diversiteit van Europa is een absolute troef en die moet gehonoreerd worden. De regionale talen moeten daarom als officiële talen erkend worden, zodat minstens elke burger met de Europese instellingen kan communiceren.

Grenzen aan de EU.

Het Europese verhaal is nog lang niet af. *Spirit* pleit voor een verdere uitbreiding van de EU met o.a. de resterende voormalige staten van Joegoslavië. Belangrijk hierbij is dat de criteria van Kopenhagen strikt worden toegepast. Gelijktijdig dringt zich ook het debat op over het vastleggen van de grenzen van de EU, zeker nu de Unie steeds meer uitzwermt in de richting van Rusland en Azië.

Turkije onder voorwaarden.

Turkije kan geen lid worden van de EU zolang het niet aan de strikte voorwaarden van Kopenhagen voldoet. *Spirit* legt hierbij extra de nadruk op de naleving van de mensenrechten en volkerenrechten, onder

meer voor de Koerdische minderheid van het land.

ONTWIKKELINGS-SAMENWERKING

De cijfers en feiten tonen de schrijnende kloof tussen het Noorden en het Zuiden. Deze ongelijkheid ligt aan de basis van heel wat problemen waarmee de wereld worstelt. De internationale gemeenschap zit niet stil. In september 2000 engageerden de regeringen van 191 lidstaten van de VN zich om acht doelstellingen te realiseren tegen 2015, de zogenaamde Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen. Halfweg deze termijn is er echter nog veel werk voor de boeg. De analyses zijn gemaakt, het is tijd voor daden. *Spirit* wil de internationale ongelijkheid dan ook prominent op de binnenlandse agenda plaatsen.

Uitzuiveren van het budget.

Voor *spirit* is de 0,7% norm een absolute minimumnorm, met een grote symboolwaarde. Deze 0,7% dient bovendien zuiver te zijn. Er heerst heel wat discussie over wat nu wel of niet mag meegeteld worden. De Belgische regering heeft de afgelopen jaren veelvuldig gebruik gemaakt van het kwijtschelden van schulden. Nochtans komt er door deze schuldkwijtschelding geen extra geld vrij voor het betrokken land want in de meeste gevallen werd er al jaren niets meer afbetaald. De kwijtschelding van schulden is voor *spirit* een ethische evidentie en hoort niet thuis tussen de uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking en de 0,7% norm. Ook bijdragen voor buitenlandse studenten en

de opvang van asielzoekers, laat staan militaire uitgaven, horen daar niet bij.

Naar een ontwikkelingsbeleid.

De effecten van goede beslissingen rond ontwikkelingssamenwerking kunnen verloren gaan door de gevolgen van beslissingen op andere beleidsdomeinen. Er is daarom coherentie nodig tussen buitenlands beleid, financiën, defensie en ontwikkelingssamenwerking. Een horizontale begroting is enkel te verdedigen als die tot doel heeft de coherentie en de transparantie te vergroten van alle ontwikkelingsrelevante uitgaven van België.

Duurzame ontwikkelingssamenwerking.

Van de middelen die moeten worden vrijgemaakt om tot de 0,7% van het BNP voor ontwikkelingssamenwerking te komen moet minstens de helft besteed worden aan 'duurzame ontwikkelingssamenwerking'. Dit betekent o.a. ondersteuning van onze partnerlanden bij de uitvoering van Multilaterale Milieuvverdragen (klimaat, biodiversiteit, woestijning, PIC, ...) met bijzondere aandacht voor de overdracht van milieuvriendelijke technologieën naar ontwikkelingslanden.

Gendergelijkheid.

Een goed ontwikkelingsbeleid dient ook een gendergevoelig beleid te zijn. 70% van de armen wereldwijd is namelijk een vrouw. Mannen en vrouwen hebben echter recht op een gelijk aandeel in ontwikkeling, op gelijke kansen, gelijke rechten en participatie. Daarom dient bij de opmaak en evaluatie van het ontwikkelingsbeleid telkens gekeken te worden naar de effecten van maatregelen op mannen en vrouwen. Gender mag geen

apart hoofdstuk zijn maar moet doorheen het volledige beleid in rekening genomen worden. De ontwikkeling van goede indicatoren is hierbij een eerste cruciale stap.

Transparantie.

Spirit pleit voor formele en doorzichtige internationale beslissingsniveaus en voor een maximale representativiteit en democratische legitimiteit van internationale beslissingen. De vertegenwoordiger binnen de Wereldbank moet aangeduid worden uit het departement ontwikkelingssamenwerking. De Belgische vertegenwoordigers bij de Verenigde Naties en de Europese Unie dienen er over te waken dat besluiten van de Wereldhandelsorganisatie, het IMF, de Wereldbank of de G8 ondergeschikt gemaakt worden aan besluiten die tot stand kwamen binnen de Verenigde Naties. De diplomatieke besluitvorming moet transparanter en vormt met regelmaat voorwerp van parlementair debat.

Budgetsteun.

Wij verkiezen een partnerrelatie waarbij geen strakke politieke of economische voorwaarden worden opgelegd maar waar gezamenlijk geformuleerde doelstellingen worden uitgewerkt. Openheid, vertrouwen en dialoog zijn dan ook vereisten die toelaten hulpstromen vast te leggen en bij te sturen indien nodig.

Handel en ontwikkeling.

Internationale handel heeft misschien wel het meeste kans op slagen om de ongelijkheid in de wereld aan te pakken. *Spirit* vindt dat internationale handel in het voordeel moet zijn van iedereen die eraan deelneemt. Landbouwsubsidies, inkomenssteun en an-

dere protectionistische maatregelen vallen niet te rijmen met een mondiale vraag naar vrijhandel. Het Noorden moet daarnaast ook andere landen en regio's de tijd en mogelijkheid bieden om zich stap voor stap voor te bereiden op vrijhandel.

Microkredieten ontwikkelen en promoten.

Arme mensen uit het Zuiden hebben vaak geen toegang tot krediet via traditionele banken. Via kredieten kunnen ze nochtans kleinschalige economische activiteiten uitbouwen om hun inkomen te verhogen en zich te beschermen tegen risico's. Het systeem van microkredieten biedt hier een oplossing voor. Het ontwikkelen en promoten van programma's rond microkredieten moet dan ook een prioriteit zijn.

Europese Tobintaks.

België heeft in de voorbije legislatuur een variant op de Tobintaks ingevoerd. Dit is een kleine belasting op wisseltransacties, waarvan de opbrengst ten goede komt aan de ontwikkeling van het Zuiden. *Spirit* wil dat ook de Europese Unie een gelijkaardig initiatief neemt.

DE WERELD IN BELGIË

Al te lang werd het migratiethema in België hoofdzakelijk beheerst door het asieldebat en door de lijnen van het asielbeleid. Stilaan groeit echter het besef dat migratie zoveel ruimer is dan asiel en dat migratiebeleid niet enkel draait rond het beheersen van de instroom van asielzoekers/migranten, maar ook heel wat andere facetten beslaat. *Spirit* wil ten volle aandacht besteden aan de

verschillende elementen m.b.t. asiel en migratie. Belangrijk hierbij is een realistische, positieve en humane benadering binnen de Europese context en binnen het kader van mondialisering en globalisering.

Kort maar rechtszeker.

De nieuwe asielprocedure wil een aantal knelpunten uit het verleden verhelpen. Zo zal de asielprocedure veel korter zijn, waardoor mensen sneller duidelijkheid hebben over hun situatie. *Spirit* is zeker voorstander maar zal er ook op toezien dat dit niet betekent dat de rechtszekerheid van de betrokkene in het gedrang komt. Ook de overgang naar de nieuwe procedure, die nu volop bezig is, zullen we van nabij volgen en mee waken over een vlot verloop.

Opvang diversifiëren.

Ook wat de opvang van asielzoekers betreft, is er zopas een nieuw wetgevend kader gecreëerd. Diversiteit is voor ons het sleutelwoord voor een kwaliteitsvolle opvang op maat van de asielzoeker. Een gezin met kinderen heeft immers nood aan een andersoortige opvang dan bijvoorbeeld niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. Voor wat deze laatste groep betreft, moet er met de gemeenschappen samen gezeten worden en goede afspraken gemaakt omtrent hun opvang zodat er steeds voldoende en geschikte opvang voorhanden is.

Niet-begeleide minderjarigen.

Eén van de meest kwetsbare groepen zijn de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. Voor hen blijft voldoende begeleiding en ondersteuning een eerste en meest fundamentele noodzakelijkheid. Extra aandacht

is nodig voor zij die de grens van meerderjarigheid bereiken. Van een situatie met steun van een voogd en met bescherming als minderjarige gaan zij immers over naar een statuut waarin zij een deel bescherming verliezen en een deel meer verantwoordelijkheid voor zichzelf krijgen. Dit is voor heel wat jongeren geen evidentie.

Gespecialiseerde psychologische opvang.

De stress die gepaard gaat met de vlucht en de procedure, traumatische ervaringen uit het verleden, ... zorgen ervoor dat heel wat asielzoekers te kampen hebben met psychosomatische klachten. Een hulpaanbod is niet altijd makkelijk te vinden en men wordt vaak geconfronteerd met lange wachtlijsten. De opvang van zwaar psychiatrische asielzoekers verloopt begrijpelijkerwijze moeilijk in een collectieve opvangstructuur. De oprichting van een gespecialiseerde opvangstructuur zou volgens *spirit* een oplossing kunnen bieden. Ook voor asielzoekers met een mentale handicap moet voldoende opvang voorzien zijn. Ook hier is overleg met de gemeenschappen aangewezen.

Niet zomaar opsluiten.

Kwetsbare groepen (zieken, kinderen, zwangere vrouwen, ...) horen niet thuis in een gesloten centrum. Bij de beslissing tot opsluiting moet dan ook niet louter de administratieve toestand in overweging genomen worden, maar moet ook gekeken worden naar de medische en psychologische toestand van de persoon in kwestie. Maar ook voor anderen die opgesloten worden is dit een traumatische ervaring. De opsluiting moet dan ook zo kort mogelijk zijn. Daarnaast moeten de gesloten centra uiter-

aard aan de kwalitatieve normen voldoen en moet er jaarlijks gerapporteerd worden m.b.t. hun werking. Een strikte controle op de gesloten centra is dus noodzakelijk.

Een terugkeerperspectief bieden.

Spirit pleit er voor om het terugkeerbeleid beter te ondersteunen met onderzoek en opvolging. Momenteel is er te weinig informatie omtrent de situatie van mensen die teruggekeerd zijn. Samen met de betrokken doelgroepen, zelforganisaties en de herkomstlanden moet er werk gemaakt worden van terugkeer als een volwaardige optie. Go and see-visits, waarbij migranten (vertegenwoordigers) naar het herkomstland reizen en er tijdelijk verblijven om er de mogelijkheden van terugkeer en reïntegratie te onderzoeken, kunnen hierin alvast een belangrijke rol spelen. Vaak is het immers een gebrek aan informatie of het gebrek aan een tastbaar perspectief dat mensen weerhoudt om terug te keren. Terugkeerprojecten moeten steeds voldoende omkaderd worden.

Arbeidsmigratie wordt mogelijk.

Heel wat uitgeprocedeerden of mensen zonder papieren belanden op de zwarte arbeidsmarkt. Zo ontstaat een duale arbeidsmarkt en samenleving met rechthebbenden en rechtlozen. Dit is onaanvaardbaar. We moeten zoeken naar een systeem om de aantrekkingskracht die de informele arbeidsmarkt uitoefent, meer te beheersen en op die manier ook een aantal socio-economische basisrechten toe te kennen aan migranten die hoofdzakelijk uit economische motieven in België verblijven.

Spirit pleit dus voor een verhaal van economische migratie in Europees verband en in partnerschap met de herkomstlanden. Dit kan via quota, maar dan zonder een brain-drain in de herkomstlanden te veroorzaken. Maar ook in eigen land moet het evenwicht bewaard blijven. Economische migratie ontslaat ons niet van onze plicht om (allochtone) werklozen hier aan werk te helpen.

EU-burgers aan de slag.

Uiteraard moeten ook alle huidige EU-inwoners in ons land een beroepsactiviteit kunnen uitoefenen. De huidige beperkingen en overgangsmaatregelen moeten dus zo snel mogelijk afgeschaft worden.

Generaal pardon.

Het kan natuurlijk niet dat we nieuwe mensen aantrekken om hier te komen werken, terwijl er zoveel mensen die hier reeds jaren verblijven, goed ingeburgerd zijn, hier eventueel zelfs opleiding genoten hebben, niet mogen werken en zelfs teruggestuurd worden. Daarom moeten we het debat aangaan omtrent de regularisatie van mensen zonder papieren. Voor *spirit* is de tijd rijp om een algemene regularisatieronde door te voeren voor mensen die hier al geruime tijd verblijven en kunnen aantonen dat ze inspanningen leveren om zich te integreren en voldoende de streektaal te kennen. Wie veroordeeld is voor strafbare feiten, komt uiteraard niet in aanmerking.

Mensensmokkel hard en humanaan aanpakken.

De strijd tegen mensensmokkel en mensenhandel moet onverminderd doorgaan, dit in samenwerking met de transit- en de herkomstlanden, en binnen een Europees ver-

band. Het is positief dat slachtoffers van deze praktijken beroep kunnen doen op een beschermingsstatuut. Toch blijkt dat zij nog te weinig hun weg vinden naar deze procedure en naar de hulpverlening die eraan vast hangt. *Spirit* pleit er dan ook voor deze procedure beter bekend te maken en ervoor te zorgen dat de slachtoffers kunnen rekenen op de nodige juridische ondersteuning hierbij.

II. GEWELD BESTRIJDEN

Een land dat ooit het slagveld was voor twee uiterst bloedige wereldoorlogen kan niet anders dan vurig elke vorm van geweld afwijzen. Spirit trekt daarom steevast de kaart van conflictpreventie en geweldbestrijding. Als pacifistische partij zien wij militaire strijdkrachten als een noodzakelijk kwaad. Niet om oliebelangen veilig te stellen, want oorlog om olie is verspilde energie. Wel om actief bij te dragen aan het voorkomen van gewelddadige conflicten en schendingen van de mensenrechten.

Dit is bij uitstek een gezamenlijke, internationale verantwoordelijkheid. Omdat wapens uiteindelijk vroeg of laat gebruikt worden, wensen we ook een zeer sterke beperking van wapenproductie en -handel.

DEFENSIE

Een zaak voor Europa.

Wij kiezen voor een Europese defensiemacht die de diverse nationale legers vervangt. In een Europees leger kunnen de beperkte middelen beter ingezet en de effectiviteit van het leger verhoogd worden. Dit Europees initiatief mag niet leiden tot een zelfde Amerikaanse militaire logica of een wapenwedloop tussen de beide continenten. Wij wensen geen stijging van de militaire investeringen, alleen een heroriëntering. Wij wensen ook geen militaire supermacht uit te bouwen. Wel een modern, efficiënt en snel inzetbaar leger dat zich richt op conflictpreventie en -beheersing.

Europees buitenlands beleid.

Militaire macht kan niet zonder politieke macht. Een Europees leger heeft dus pas nut als er ook een Europees buitenlands beleid wordt ontwikkeld. De EU is voor *spirit* het eerste kanaal voor conflictpreventie. Het voorkomen en in het slechtste geval beheersen van conflicten moet centraal staan in het Europese Veiligheids- en Defensiebeleid.

Parlementaire inspraak.

Het inzetten van Belgische troepen kan niet zomaar, maar slechts onder mandaat van de Verenigde Naties en na goedkeuring door het parlement.

Comité M.

Wij wensen meer parlementaire controle op het leger. In dat kader bepleiten we, naar analogie van het Comité P, de oprichting van een Comité M in de schoot van de Kamercommissie Defensie.

Vredesbelasting.

Het deel van het belastingsgeld van gewetensbezwaarde belastingbetalers dat anders

naar militaire verdediging zou gaan, moet in een organiek begrotingsfonds worden gestort. Dit Fonds krijgt specifieke niet-militaire taken.

Nationale commissie mensenrechten.

Spirit vraagt de oprichting van een nationale commissie voor de Rechten van de Mens. In tegenstelling tot vele Europese landen heeft België hier nog steeds geen werk van gemaakt. Ons land heeft in 1999 het VN-verdrag tegen foltering geratificeerd, maar het optioneel protocol bij dat verdrag nog niet. Dit protocol voorziet de oprichting van een systeem van regelmatige inspecties van plaatsen waar personen van hun vrijheid zijn beroofd.

WAPENPRODUCTIE EN -HANDEL

Meer parlementaire controle.

De rapporteringsverplichtingen door de regering aan het parlement moeten beter nageleefd worden. De rapporten komen nu vaak te laat en zijn vaak erg summier. Meer nog, wij vragen een maandelijkse en meer transparante verslaggeving, bijvoorbeeld door middel van publicatie van de rapporten op de website van de Kamer en Senaat. De huidige commissie Legeraankopen krijgt ook de bevoegdheid voor de legerverkopen. Het verouderde legermateriaal wordt niet verkocht maar ontmanteld.

Geen economische compensaties.

Spirit eist de afschaffing van economische compensaties bij legeraankopen. De besluitvorming wat aankopen betreft mag niet afwijken van het marktmechanisme.

Geen exportkredieten.

Een responsabilisering van kredietverzekeraars, met als uiteindelijk doel het afschaffen van exportkredieten voor wapenleveringen, is dringend noodzakelijk. De Delcrederedienst mag geen kredieten verlenen voor wapenleveringen.

Geen steun voor O&O.

Spirit wenst niet langer dat er federale steun voor onderzoek en ontwikkeling in wapentechnologie gegeven wordt. Op Vlaams niveau zijn wat dit betreft de regels strikter. De federale overheid moet volgen.

Naar een vredesindustrie.

Wij vragen reconversieplannen om van de wapenindustrie over te stappen naar een vredesindustrie. We wensen geen sociaal bloedbad, maar een heroriëntering van de marktprioriteiten van de wapenindustrie moet het uitgangspunt vormen. De overheid kan desgevallend steun verlenen indien de reconversieplannen ontwikkeld worden.

Ban de kernwapens.

Non-prolifratie en de uiteindelijke eliminatie van alle nucleaire wapens blijft voor **spirit** de doelstelling. Ons land moet alle inspanningen doen om het non-prolifratieverdrag te behouden en de naleving ervan te verzekeren.

Wij vragen de uitvoering van de resolutie die in dit verband werd goedgekeurd in Kamer en Senaat. De regering moet een beleids-

plan opstellen voor nucleaire ontwapening en non-prolifratie met betrekking tot de inspanningen in de diverse internationale fora. Meer transparantie binnen de NAVO over de nucleaire strategie is wenselijk. Wij vragen tevens het opzetten van een kernwapenvrije zone, bestaande uit alle niet-kernwapenstaten in Europa.

Geen clusterbommen of verarmd uranium.

Op internationaal vlak moet ons land een wereldwijd verbod op clusterbommen en munitie met verarmd uranium blijven bepleiten.

Het Ottawa-verdrag tegen landmijnen toont aan dat op diplomatiek vlak veel kan worden bereikt. België moet van zijn mandaat in de Veiligheidsraad ook gebruik maken om de staten die dat nog niet deden, aan te moedigen om het Verdrag inzake het verbod van antipersoonsmijnen te ondertekenen en te bekrachtigen.

Weg met het rakettschild.

Wij willen een halt toeroepen aan de ontwikkeling van rakettschildsystemen. Deze ontwikkeling staat immers haaks op onze wens tot verdere nucleaire ontwapening en verstoort het mondiale evenwicht. De VS onderhandelt echter concreet met enkele Europese landen. België moet binnen de NAVO stelling innemen tegen rakettschildsystemen en de ontplooiing van deze installaties in Europa.

Spaar de ruimte.

Geen wapenwedloop in de ruimte: de ruimte moet uitgeroepen worden tot gedemilitariseerde zone.

Geen kinderspel.

Spirit wil blijvende internationale druk op landen die kinderen inzetten bij gewapende conflicten. Wij vragen ons land dan ook om binnen de Veiligheidsraad te pleiten voor de snelle ratificatie en uitvoering van het Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de rechten van het kind, inzake de betrokkenheid van kinderen in gewapende conflicten.

INTERNATIONALE ORGANISATIES

Civiele missies via de OVSE.

Spirit gaat voor een “civilisering” van buitenlandse missies en dit ondermeer door de verdere uitbouw van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa. We denken hierbij op de eerste plaats aan de opdrachten inzake vredeshandhaving.

Herziening geheime akkoorden.

Tijdens de Koude Oorlog werden tussen België en de VS in NAVO-verband diverse geheime akkoorden gesloten, ondermeer betreffende wapentransporten en het opstellen van kernwapens in Europa. **Spirit** herinnert eraan dat de herziening van de akkoorden reeds in 2003 in het federale regeerakkoord werd opgenomen.

Geen politieke NAVO.

In tegenstelling tot de NAVO-bazen zien wij geen noodzaak om de rol van de NAVO als politiek forum uit te breiden. Deze rol is weggelegd voor de EU, die zelf en onafhankelijk van de VS haar verantwoordelijkheid in de wereld moet kunnen nemen. Indien men

de NAVO een politieke rol wil toedichten, zullen sommige landen op Europees vlak niet meer strijden voor een gemeenschappelijk Europees buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid.

Geen gemeenschappelijke financiering.

Spirit wil in NAVO-verband ook niet weten van een gemeenschappelijke financiering van operaties. Dit lijkt ons immers vooral bedoeld om een deel van de Amerikaanse defensiefactuur door te schuiven richting Europa. Landen dreigen ook de controle over hun defensiebudget te verliezen, wat voor ons onaanvaardbaar is.

Parlementaire controle.

De democratische controle op het gevoerde NAVO-beleid moet meer in handen komen van de nationale parlementen. Deze laatste moeten beslissen over het leveren van troepen voor NAVO-missies.

III. MY KYOTO IS FANTASTIC

Duurzame ontwikkeling moet het streefdoel zijn van iedere maatschappij. Ruimer dan een ecologische bekommernis, moet duurzaamheid eveneens rekening houden met de sociale en economische component van het beleid. Iedereen heeft het recht en misschien zelfs de plicht om van zijn leven op aarde het beste te maken.

Maar ook de generaties na ons moeten diezelfde mogelijkheden bezitten. Zorgen voor

een harmonieuze samenleving, een goed draaiende economie of een gezond milieu is niet tegenstrijdig, maar een essentiële randvoorwaarde voor de overheid.

Eén van de grote uitdagingen waar de wereld vandaag voor staat, is uiteraard het terugdringen van de opwarming van de aarde. Die strijd moet op verschillende fronten tegelijk gevochten worden. Zo moet België niet alleen de eigen uitstoot van broeikasgassen inperken maar moet er ook aandacht besteed worden aan investeringen en capaciteitsopbouw in het Zuiden rond het opvangen van de nu al voelbare gevolgen van klimaatverandering.

De economische en sociale ontwikkeling van landen uit het Zuiden wordt immers sterk bedreigd door de gevolgen van klimaatverandering, onder andere voor landbouw, water, biodiversiteit, gezondheid en infrastructuur.

DUURZAME ENERGIE

Commissie ‘Energie voor de Toekomst’.

Spirit pleit voor de Oprichting van een Commissie Energie voor de Toekomst, met leden van alle maatschappelijke stakeholders. Deze commissie stelt een globaal plan op gericht op beheersing van de energievraag en verduurzaming van de energieproductie.

Sluiting kerncentrales.

De sluiting, zoals voorzien in de wet op de kernuitstap, dient onverwijld uitgevoerd te worden. De overmachtsregel kan men en-

kel inroepen indien bewezen is dat er geen alternatieven zijn en dat een ernstig bevoorradingsrisico zich opdringt. Twijfel zaaien over de kernuitstap is nefast voor de investeringszekerheid die nodig is om het aandeel aan hernieuwbare energie in het energiepakket, zoals door de EU naar voor geschoven, naar 20% te brengen.

Onderzoek naar hernieuwbare energie.

De investeringen in onderzoek naar kernenergie zijn momenteel ongeveer dertig keer groter dan de investeringen in onderzoek naar hernieuwbare energiebronnen. Op die manier krijgt hernieuwbare energie geen faire kans. Het blijft belangrijk om onderzoek naar kernfusie en naar het probleem van het huidige kernafval te voeren, maar ook het onderzoek naar hernieuwbare energie moet minstens op eenzelfde budget kunnen rekenen. Alleen zo kan België zijn koploperspositie op vlak van energietechnologie behouden, wat gelijktijdig bijdraagt tot de export en jobcreatie.

EURENEW.

Naar analogie met de EGKS en vooral EUR-ATOM, vragen wij de oprichting van een Europees verdrag ter bevordering van hernieuwbare energie, EURENEW. Zo'n verdrag moet onder impuls, gezag en toezicht van de Europese Unie zorgen voor een structurele bundeling van publieke en private inspanningen en knowhow rond duurzame energie.

Verdere uitbouw Fedesco en FRGE.

In de voorbije legislatuur zijn reeds enkele belangrijke initiatieven genomen. Zo is er

de oprichting van Fedesco, dat projecten met het derdebetalersstelsel opzet binnen de federale overheidssector. Daarnaast werd ook een Fonds voor de Reductie van de Globale Energiekost opgestart. Dit fonds prefinanciert energiebesparende maatregelen voor de sociaal zwaksten. *Spirit* vraagt de verdere uitbouw van deze initiatieven, en als flankerende maatregel de invoering van rentesubsidies aan banken voor leningen voor energiebesparende maatregelen.

Overheid geeft het voorbeeld.

Wij vragen een versnelde implementatie van milieuzorgsystemen in de administraties en een versterking van de Cellen Duurzame Ontwikkeling in de overheidsdepartementen. De overheid moet ook zelf ambitieuze doelstellingen hebben. Zo moet het energieverbruik met de helft lager kunnen, wat op langere termijn een serieuze financiële winst zal opleveren. Het plaatsen van fotovoltaïsche zonnepanelen op overheidsgebouwen dient te worden uitgebreid.

Groene energie minder belasten.

Bij het opleggen van heffingen moet een gunstige behandeling van groene stroom voorzien worden waardoor de prijszetting duidelijk in het voordeel van hernieuwbare energie is.

Energotheker.

Spirit stelt voor om lokale en laagdrempelige loketten voor energiebesparing in te voeren waar iedereen terecht kan voor technisch en financieel advies over duurzaam bouwen.

Duurzaam Bouwen.

Wij vragen een fiscaal voordeel bij de aan-

koop van passiehuizen, betere samenwerking met gewesten opdat Duurzaam Bouwen gecoördineerd wordt opgepikt en flankerende sensibiliseringsacties.

Duurzame labels.

De oprichting van een centrum labeling zal belangrijke impulsen geven voor duurzame producten, o.a. via het sociaal label en het Europees ecolabel. Andere labels, zoals het FSC-label, worden gepromoot en er wordt ook gekeken of strengere richtlijnen of labels door de overheid als voorbeeld kunnen worden geïntroduceerd en/of gepromoot.

DUURZAME MOBILITEIT

Een zaak van de gewesten.

Het vervoersbeleid is in België geregionaliseerd, behalve de spoorwegen. Heel wat kansen op een beter openbaar vervoer gaan op deze wijze verloren, onder meer om tot een betere afstemming van trein, tram en bus te komen en tot een geïntegreerde ticketverkoop. Wij willen dat de gewesten ook de mogelijkheid hebben om rechtstreeks opdrachten te geven voor de uitbating van intergemeentelijke trajecten. Dit treinverkeer maakt het best gebruik van lichter treinmateriaal (Light Rail). *Spirit* vraagt ook de uitbouw van een nachtnet per spoor, in hoofdzaak tijdens het weekend. De gewesten horen eigenaar te worden van de spoorinfrastructuur, net zoals dit al het geval is voor de auto- en waterwegen.

Half open ISA-systeem.

Via het zogenaamde ISA, Intelligente Snel-

heidsbegrenzer, kan de snelheid van de wagen aangepast worden aan het type weg waarop de wagen zich bevindt. Ook aanpassingen in functie van variabele factoren zoals gezondheidsrisico's (ozon, fijn stof), weersomstandigheden, files of wegenwerken zijn mogelijk. *Spirit* pleit voor het half open ISA-systeem waarbij de automobilist die te hard rijdt langzaam tegendruk ondervindt op het gaspedaal.

Efficiënter gebruik van de auto.

Het verhogen van de bezetting van de auto is een makkelijke manier om het aantal auto's in het woon-werkverkeer te reduceren. Het inrichten en stimuleren van carpoolparings vormt voor de éénmansbezetting in de wagen en de daaruit volgende files een alternatief. Ook autodelen verdient verdere promotie, bijvoorbeeld door aansluitend op de trein auto's voor een korte periode te verhuren.

Waterstof promoten.

Alternatieve energie is een instrument om de uitstoot van wagens te verlagen. De auto van de toekomst wordt een elektrische wagen zonder batterijen, want die rol wordt overgenomen door waterstof. *Spirit* wil deze innovatie ondersteunen en versnellen. De accijnzen op waterstof moeten de eerste 10 jaar verlaagd worden zodat de waterstofmotor even concurrentieel wordt als benzine of diesel.

Biodiesel moet duurzamer.

Strikte duurzaamheidscriteria voor de winning van grondstoffen voor biodiesel zijn essentieel, vooral bij invoer in de EU. Biocrops winnen op grote schaal is immers een bedreiging voor het landbouwareaal en

tropische bossen, en zelfs voor de voedselzekerheid en -prijzen.

Ecologiseren autobelastingstelsel.

De huidige belasting op inverkeerstelling (BIV) houdt geen rekening met de ecologische afdruk van de wagen. Door bij de BIV een CO2-toets in te voegen zal de chauffeur van een wagen die het milieu meer belast, ook meer betalen. Sinds begin 2005 kan men 3% of 15% korting krijgen bij aankoop van een milieuvriendelijke wagen. Deze fiscale aftrek moet uitgebreid worden naar meer categorieën van wagens zodat ook gezinnen bij aankoop van een milieuvriendelijke auto zo'n korting krijgen.

Korte vluchten verbieden.

Een verbod op vluchten van minder dan 150km is een stap in de goede richting, maar we kunnen nog verder gaan. *Spirit* wil elke vlucht waarvoor een volwaardig hst-alternatief bestaat, verbieden. Concreet gaat het over vluchten tussen enerzijds Brussel en anderzijds Londen, Parijs of Amsterdam.

AAN HET WERK: zilver pakt goud!

Euwenlang bedroeg het aandeel van de 60-plussers in de bevolking niet meer dan 5 procent. Vandaag bedraagt het percentage ouderen in de geïndustrialiseerde landen 20 procent, over 40 jaar zal dit 35 procent zijn. Deze tendens is het gevolg van een daling in het aantal geboorten en de stijging van de gemiddelde levensduur. De ontgroening en vergrijzing zorgt voor heel wat uitdagingen: hoe zorgen we dat de zilveren generatie, de gepensioneerden van morgen, nog over een gouden levenskwaliteit beschikt? Hoe garanderen we dat dit niet ten koste gaat van de jongeren vandaag, met een eventuele clash tussen de generaties als gevolg? Het antwoord ligt in een doordacht budgettair beleid, een goed draaiende economie met maximale tewerkstelling, en een hervormd pensioenstelsel.

I. EEN BLOEIENDE, CREATIEVE ECONOMIE

De economische groei van de 21ste eeuw ligt meer en meer vervat in immateriële waardedrijvers, zoals kennis, informatie, opleiding en vooral creativiteit. Wat vruchtbare land was voor een agrarische samenleving en wat ruwe grondstoffen waren voor industriële samenlevingen, dat is creativiteit voor de samenleving vandaag.

Spirit kiest resoluut voor de creatieve economie en wil zich engageren om Vlaanderen en België te ontwikkelen tot een creatieve

sleutelregio in Europa, op een manier die economische, ecologische en maatschappelijke meerwaarde oplevert.

EEN GOED ECONOMISCH KADER

Starters stimuleren.

Wij ijveren voor drempelverlagende maatregelen voor startende ondernemingen. Enerzijds door een vermindering van de administratieve tijdsimpact op bedrijven door een

efficiënte regelgeving, correcte opvolging van dossiers met respect voor vastgelegde redelijke termijnen en grondige motivering bij negatief advies, en een gepaste interventie indien nodig. Anderzijds door de betere beschikbaarheid van risico- en startkapitaal.

Gewesten beter bewapenen.

Om homogene bevoegdheden en dus een efficiënt beleid mogelijk te maken, vragen wij de overheveling van de bevoegdheid rond octrooibeschermt en andere intellectuele eigendomsrechten naar het gewestelijk niveau, evenals de bevoegdheden met betrekking tot wetenschappelijk onderzoek.

Verder dereguleren en informeren.

Een belangrijke taak voor de overheid is het aanpakken van overregulering, aangezien overbodige regels de bedrijvigheid sterk afremmen. Het is daarbij de uitdaging om wetgeving niet te elimineren, maar juist te stroomlijnen, vereenvoudigen, coördineren en transparant te maken. De overheid dient ook de opvolging en afdwingbaarheid van de regelgeving te garanderen. Verder is het absoluut noodzakelijk dat de regels beter aansluiten bij de praktijk. Een uniek (virtueel) loket zou bijvoorbeeld kunnen instaan voor zowel verstrekking van eerstelijnsadvies als begeleiding en doorverwijzing van bedrijven.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Er is nood aan een structureel en sturend beleid rond duurzaam, maatschappelijk verantwoord ondernemen. Voor *spirit* zijn het trouwens niet alleen de bedrijven die aan deugdelijk bestuur en maatschappelijk verantwoord ondernemen moeten doen. Ook werkgevers- en werknemersorganisaties dienen in deze het voortouw te nemen. Het hebben van rechtspersoonlijkheid sui generis (inclusief een democratisch verkozen afvaardiging) en een transparante boekhouding lijken ons daarbij belangrijke voorwaarden.

SOEPEL GAAT LANGER MEE

Flexibele arbeidsmarkt.

Spirit pleit voor een minder complexe regelgeving voor uitzendarbeid en tijdelijke con-

tracten. Dit soort arbeid moet echter gezien worden als opstap naar voltijds werk. Het mag niet leiden tot een duale arbeidsmarkt waar mensen jarenlang als wegwerparbeider gebruikt worden.

Getrapte looncurve.

Wij bepleiten een getrapte looncurve die de productiviteitsval vermijdt en tegemoet komt aan de eisen die gezinsuitbreiding voor de meerderheid van de jongere werknemers met zich meebrengt. Aan het begin van je carrière verdien je iets minder dan in het huidige systeem, om daarna snel zeer sterk te stijgen. Je bereikt dan sneller je maximumloon, dat je vervolgens ook lang aanhoudt. Naar het einde van de loopbaan is er vervolgens een tweede kleinere trap die oudere werknemers moet aanmoedigen te blijven werken. Het loon op het einde van de carrière zal echter niet zo hoog zijn als het maximum in de huidige regeling.

Werkuren op maat van de werknemer.

Elke gezinssituatie is uniek, dus moet elk werkschema dat ook kunnen zijn. *Spirit* pleit er voor om de uurroosters uit de verplichte vermelding in het arbeidsreglement te halen en dit deel te laten uitmaken van de individuele arbeidsovereenkomst binnen de wettelijke regeling van de arbeidstijden en van het loon.

Cafetariaplan.

Wij willen werk maken van een wettelijk kader voor flexibele beloningsvormen zoals het Cafetariaplan. Dit is een wijze van belonen waarbij de werknemer zijn arbeidsvoorwaardenpakket zelf kan aanpassen aan zijn eigen noden. De werknemer kan kiezen

uit verschillende mogelijkheden: een hoger loon, meer vrije tijd, aanvulling van het pensioen, kinderopvang, ... Overuren kun je omzetten in vakantiedagen, in plaats van meer loon kan je kiezen voor een bedrijfswagen. De vrijheid hebben om de vorm van verloning zelf deels te kunnen bepalen geeft werknemers de mogelijkheid om privé- en werklevens beter op elkaar af te stemmen.

Minder tijdskrediet, meer levensloopregeling.

Tijdskrediet kan geen absoluut recht zijn. In uitzonderlijke en gemotiveerde omstandigheden moeten werkgevers de mogelijkheid hebben om het tijdskrediet te weigeren. Enkel 55-plussers krijgen een onbeperkt recht op 4/5de tijdskrediet. *Spirit* stelt voor om de financiering van het tijdskrediet door de overheid te beperken tot de zorgverloven.

Als aanvulling kiezen wij voor een royale levensloopregeling: mensen kunnen, fiscaal gesubsidieerd, sparen om inkomensderving tijdens bepaalde periodes (sabbatjaar, studiejahr, ...) in hun leven op te vangen. Wat de mensen tijdens dat verlof doen, is hun eigen verantwoordelijkheid.

Gelijke statuten.

Er moet eindelijk echt werk gemaakt worden van de gelijkstelling van de statuten voor arbeider, bediende en ambtenaar. Bij deze hervorming moet prioritaire aandacht gegeven worden aan de opzegtermijnen en opzegvergoedingen.

EEN ACTIVEREND WERKLOOSHEIDSBELEID

Zweeds model.

Spirit ziet heel wat aantrekkelijke punten in het Zweeds werkloosheidsmodel. Het ontvangen van een werkloosheidsuitkering moet een uitzondering zijn en betekenen: druk om op zoek te gaan naar werk. Wij pleiten voor een persoonlijke begeleiding van bij het begin van de werkloosheid. Maar ook voor hogere maar belastbare uitkeringen, zodat de financiële schok tussen werken, je werk verliezen en een uitkering ontvangen niet te groot is. Deze uitkeringen zijn beperkt in tijd waarbij na een bepaalde termijn de begeleiding dwingend wordt om tenslotte te eindigen in intensieve individueel aangepaste activeringsprogramma's.

Niet aan de kant blijven staan.

Mensen die kunnen werken maar waarvan, na een intensieve begeleiding, objectief kan aangetoond worden dat ze echt niet willen werken, hebben geen recht op een werkloosheidsuitkering.

Stages voor jongeren.

Jongeren tot 23 jaar die niet voltijds betaald worden of vrijwilligerswerk doen terwijl ze geen startkwalificaties hebben, moeten worden opgenomen in een leer/werktraject gekoppeld aan stageplaatsen bij de overheid en in het bedrijfsleven. Tijdens het vervullen van zo'n opleiding of stage ontvangen ze een volwaardige uitkering.

Inloopbanen.

Bedrijven die weten dat een werknemer op korte termijn op pensioen gaat of van job zal veranderen, moeten tot zes maanden voor diens vertrek een jonge werkloze in dienst kunnen nemen. Bij dergelijke 'inloopbanen' geniet de jongere zijn werkloosheids-

uitkering, een extra onkostenvergoeding van het bedrijf en een opleiding door de jobverlater. Na de opleiding en een positieve evaluatie neemt de jongere de functie van de vertrekkende werknemer over. Zo wordt het gebrek aan ervaring letterlijk weggewerkt en versterkt de jongere zijn positie op de arbeidsmarkt.

Ervaring beter benutten.

Wij willen de talenten van oudere werknemers gunstig aanwenden door hen een opleiding aan te bieden, door hen te laten werken zolang ze willen, door de ervaring van oudere werknemers te gebruiken bij de opleiding van jongeren, en door voldoende flexibiliteit te voorzien in de werktijden. *Spirit* wil daarom meer mogelijkheden om deeltijds werken te combineren met deeltijdse pensionering.

Vaardigheden tellen mee.

Wij zijn voorstander van een meer 'competentiegericht' denken in de arbeidsmarkt. In het bijzonder bij de overheid dient hieraan meer aandacht besteed te worden. Er moet niet alleen gekeken worden naar het behaalde diploma, maar ook naar de kwaliteiten en vaardigheden van de persoon.

Lasten verlichten.

Spirit kiest voor een verdere verlaging van de lasten op arbeid (zowel werkgevers- als werknemersbijdragen), in het bijzonder van deze op de laagste lonen en voor 50-plussers.

Gewest werkt het best.

Wij bepleiten een volledige regionalisering van het werkgelegenheidsbeleid zodat zowel Vlaanderen als de andere deelgebieden de

ruimte en autonomie hebben om in te spelen op de lokale noden en opportuniteiten.

II. EEN VERDIENDE OUWE DAG

Spirit wil het actief ouder worden bevorderen. Langer werken ziet spirit in principe als iets positiefs, als een sociale wenselijkheid en niet als een gevolg van noodzakelijke besparingen of andere rampspoed. Het is een teken van solidariteit, van eenieders inspanning om het sociaal vangnet te behouden. De sociale zekerheid marcheert niet zonder werkende mensen: jong en oud.

Een nieuw systeem.

Spirit is een voorstander van een grondige hervorming van het wettelijk pensioen naar Zweeds model, met een individuele rekening in een repartitiesysteem, waarbij op een genuanceerde wijze rekening gehouden wordt met de levensverwachting en de duur van de loopbaan, met inbegrip van de gelijkgestelde perioden.

Betere informatie.

Wij wensen een doorgedreven communicatie vanwege de overheid over pensioenen, waarbij eenieder tijdens zijn/haar loopbaan jaarlijks geïnformeerd wordt over zijn/haar pensioenrechten.

Uniformiteit in de uitstap.

Alle systemen van vervroegde volledige uitstap uit de arbeidsloopbaan worden geïn-

tegreerd tot een ééngemaakt systeem van vervroegd pensioen. Dit systeem kan enkel een laatste toevlucht zijn.

Eenvormig pensioensysteem.

Het huidig onderscheid tussen werknemers, overheidspersoneel en zelfstandigen is achterhaald en dient weggewerkt. Hiervoor moet overheidspersoneel dezelfde rechten krijgen op vlak van aanvullend pensioen en moeten de lonen van het overheidspersoneel marktconform worden.

Versterkte financiering.

Spirit wil een verdere uitbouw van de tweede pensioenpijler voor alle werknemers, ook die in dienst van de overheid.

Duurzaam pensioensparen.

In het kader van de derde pensioenpijler dient maatschappelijk verantwoord investeren te worden gestimuleerd. Daarbij dient het MVI-pensioensparen te genieten van een verhoogde aftrek ten opzichte van het bestaande pensioensparen.

III. EEN GEZONDE FINANCIËLE BASIS

Een belangrijke uitdaging voor de vergrijzing is uiteraard de betaalbaarheid van de gezondheidszorg en de pensioenen. Die moet je op twee terreinen afdwingen: enerzijds door de kosten binnen de sociale zekerheid in bedwang te houden, zonder evenwel aan kwaliteit in te boeten, en anderzijds door de inkomsten te verhogen. Dit kan door een correcte inning van de belastingen, maar

ook door versnelde schuldafbouw, zodat er financiële ademruimte gecreëerd wordt voor toekomstige uitgaven.

BEGROTING IN EVENWICHT

Structurele begroting.

Wij streven naar een structureel financieringsevenwicht of financieringsoverschot. Inkomstenmeevallers moeten niet automatisch leiden tot verlaging van belastingen, maar dienen in de eerste plaats gebruikt te worden om de tekorten en schulden in te lossen.

Uitgaven onder controle.

Spirit is voorstander van een begrotingsstrategie waarbij meeruitgaven op begrotingsposten niet automatisch worden verrekend in de volgende begroting en waarbij de groei van begrotingsposten op basis van groeinormen niet als vanzelfsprekend kan worden beschouwd.

Maatschappelijk verantwoord investeren.

De diverse overheden (lokaal, regionaal, federaal) moeten – via sensibilisering en standaardclausules – worden aangemoedigd om bij het beheer van hun financiële middelen rekening te houden met criteria van maatschappelijk verantwoord investeren.

BETAALBARE SOCIALE ZEKERHEID

Geen onderscheid.

Wij pleiten voor één enkel financieringssysteem voor het gehele stelsel van de basisbescherming binnen de sociale zekerheid. Een financieringssysteem dat een onderscheid maakt naargelang de professionele situatie (bediende, ambtenaar of zelfstandige) is niet langer van deze tijd.

Vermogensbelasting.

De sociale zekerheid mag niet enkel gefinancierd worden door arbeidsinkomens, maar ook door een heffing op andere productiefactoren en door een belasting op inkomsten uit kapitaal.

Kijken naar de vraagzijde.

De efficiëntie in uitgaven moet drastisch omhoog. Bij het opmaken van het gezondheidszorgbudget moeten we veel meer ver trekken vanuit de vraagzijde, in plaats van de aanbodzijde.

Dat betekent dat we uitgaan van de aan doeningen die behandeld moeten worden, en niet van de wensen en bestaande posities van de verschillende aanbieders. Op basis van de vraag dient dan te worden gekeken welke zorgverleners erbij betrokken moeten worden (artsen, apothekers, kinesisten, specialisten, ...) en wat de bijbehorende budgetten vervolgens moeten zijn.

Groei is niet vanzelfsprekend.

Momenteel is er een groei van de gezondheidszorg met 4,5% per jaar. Deze groei wordt bepaald aan de hand van de gezondheidsindex en de afspraken die in het kader van de begroting binnen de regering worden gemaakt. Deze groei kan voor *spirit* echter niet als vanzelfsprekend beschouwd worden zolang de uitgaven binnen de ge-

zondheidszorg niet gerationaliseerd zijn. Een rationalisering houdt een betere aanwending van de beschikbare middelen in. Er moet een audit gemaakt worden voor alle kosten-categorieën. Deze audit zal bepalen waar de efficiëntie nog kan verbeterd worden.

Objectieve normen.

Het bepalen van objectieve normencriteria is noodzakelijk om de gezondheidszorg betaalbaar te houden. Deze normen moeten na grondig onderzoek rationeel opgesteld worden. Nu worden ze vaak aangepast aan bestaande situaties, zodat niemand voor het hoofd wordt gestoten. Dit soort wafelijzerpolitiek zal de gezondheidszorg ten gronde richten.

Overconsumptie tegengaan.

Een belangrijke oorzaak van de hoge uitgaven in de sociale zekerheid is de overconsumptie van geneesmiddelen. *Spirit* pleit voor een veel doortastender beleid op dit vlak.

Verder dan je neus lang is.

De voortdurende overschrijding van de budgetten van de gezondheidszorg in de afgelopen jaren heeft geleid tot een sterke focus op het budget en tot een kortetermijnvisie. Er is dus een totaal gebrek aan een langetermijnvisie. Hier moet dringend een einde aan komen.

EERLIJKE FISCALITEIT

Spirit gelooft in een stabiele, goed georganiseerde economie, die is gebaseerd op eerlijke belastingen en oprechte keuzes in

de openbare uitgaven. Wij zijn niet tégen belastingen, op voorwaarde dat ze geïnd worden volgens een aantal basisprincipes: eenvoud, efficiëntie, rechtvaardigheid en eerlijkheid. Belastinginkomsten zorgen er immers voor dat we kunnen voorzien in voldoende uitgebouwde gemeenschapsvoorzieningen voor iedereen. Belastingen zijn dus noodzakelijk, ze worden pas een kwaad als de opbrengsten slecht aangewend worden.

Geen vlaktaks.

Spirit wil het progressief proportionaliteitsbeginsel behouden in het belastingstelsel. Mensen moeten naar draagkracht belast worden. We moeten voorkomen dat alle lasten terecht komen op de schouders van de middenklasse. Wij verzetten ons tegen de invoering van een vlaktaks omdat een dergelijk belastingstelsel onrechtvaardig is.

Een meer heldere fiscaliteit.

Je belastingbrief invullen is door het kluwen van regels en aftrekken geen makkelijke taak. Wij zijn daarom voorstander van een vereenvoudiging van de aftrekposten. De aftrekposten moeten duidelijk het beleid van de regering weerspiegelen.

Automatisch fiscale attesten.

Door de onduidelijkheid van de aftrekposten weten mensen vaak niet dat ze er gebruik van kunnen maken. Om fiscale attesten te bekomen moet vaak een lange weg worden afgelegd langs de administraties. Deze fiscale attesten zouden eigenlijk automatisch moeten worden opgestuurd naar de burgers. Op deze manier weet iedereen ook waar hij recht op heeft. De overheid heeft hier een brede informatieplicht.

Duurzame fiscaliteit.

Ons belastingstelsel en de financiering van de sociale zekerheid spelen onvoldoende in op aspecten van duurzaamheid. Hiernaast moeten de fiscale maatregelen ook getoetst worden op hun impact op lange termijn. Hierbij past de vergroening van het belastingstelsel.

Milieu- en energiebelastingen die tot een relatieve toename van de belastingdruk op arbeid leiden, moeten via een belastingverlaging op arbeid worden teruggegeven. Een voorbeeld hiervan is de invoering van een CO2-taks, waarbij bedrijven die milieuvriendelijke productieprocessen hanteren van een substantiële vermindering genieten.

Fraude aanpakken.

België moet dringend werk maken van een degelijk statistisch instrumentarium om fraude te meten, zodat het resultaat van de talrijke maatregelen op de omvang van de fraude daadwerkelijk zichtbaar wordt. Er moet meer geïnvesteerd worden in controle, pakkans, strafbeleid en het vereenvoudigen van de regels.

Systematische informatie-uitwisseling tussen de verschillende overheidsdiensten en een optimaal gebruik van informatica zijn cruciale elementen in de strijd tegen de fiscale fraude.

Geen dubbel werk.

Door informatie-uitwisseling tussen de verschillende diensten van de FOD Financiën kunnen burgers een belastingbrief krijgen waarin reeds een maximum aan gegevens is ingevuld. *Spirit* vindt dat gegevens die een burger al op een of andere manier aan de overheid heeft moeten bezorgen, vermeld

moeten staan op het belastingsformulier. Indien dit niet het geval is, vervalt de plicht van de burger om ze in te vullen.

VRIJ ONDER VOORWAARDEN: de staat van dienst

Spirit gelooft zeer sterk in de kracht van het individu, in zijn vermogen om zichzelf te ontplooiën en grenzen te verleggen. Wij willen daarvoor de nodige vrijheid en kansen garanderen. Maar een individu kan niet functioneren zonder de geborgenheid van een groep, zonder een referentiekader, zonder een afgelijnd speelveld, zonder ondersteunende diensten. Hier ligt een zeer belangrijke taak voor de overheid weggelegd. Geen staatsapparaat dat naar goede Sovjettradiitie de burger domineert en diens persoonlijkheid ontnemt, maar wel een moderne, fittige overheid die helpt waar het kan en grenzen trekt waar het moet. Een overheid ook wiens democratische instellingen optimaal functioneren en de beslissingsmacht legt op het politieke niveau dat daarvoor het best geschikt is.

I. EEN STAAT DIE ER STAAT

Efficiënt en modern.

De overheid moet objectief durven nagaan of bepaalde taken niet kunnen worden uitbesteed, of afgestoten. De vraag is ook of het ambtenarenapparaat niet té uitgebreid is. Wij willen de inzetbaarheid van de ambtenaren herbekijken en bestaand menselijk kapitaal beter aanwenden. Een interne audit per administratie zou hier een beter licht kunnen op werpen. Door een betere interne rekrutering en betere opleiding voor de

ambtenaren kunnen ambtenaren ook door-
groeien.

Informatica helpt.

Om een efficiëntere overheid te bekomen, is er ook nood aan een betere informatisering van de overheid. Minstens even belangrijk is dat de mensen die met het computersysteem werken ook weten hoe het werkt. Er moet dus voldoende geïnvesteerd worden in de opleiding van de ambtenaren.

Klantgericht.

De overheid is er voor de burger en niet andersom. Dit houdt in dat ze overzichtelijk en

transparant moet werken. Er moet één telefoonnummer en een overzichtelijke website van de federale overheid komen. De overheid zou ook mechanismen voor zichzelf moeten creëren, waardoor 'goede' dienstverlening concreet en meetbaar wordt.

Administratieve vereenvoudiging.

De overheid moet zorgen voor een heldere en doorzichtige wetgeving, voorwaarden scheppen voor ontplooiing en ontwikkeling in een minder bureaucratische omgeving. Er is in de vorige legislatuur al werk gemaakt van de vereenvoudiging. Er moet echter blij-

vende aandacht naar uit gaan. Afstemming van alle beleidsniveaus is hierbij noodzakelijk.

Algemene wetsevaluatie.

Spirit wil dat er nagedacht wordt over een algemene wetsevaluatie, waarbij de administratieve rompslomp aan de bron wordt aangepakt. Het is een uitdaging om wetgeving niet te elimineren, maar juist te stroomlijnen, vereenvoudigen, coördineren en transparant te maken.

Regelgevingsagenda.

Op dit ogenblik heeft niemand een volledig zicht op de regelgeving die op een bepaald ogenblik in de maak is. Dat gebrek aan programmering beperkt de mogelijkheden voor afstemming en samenwerking, en zorgt voor flessenhalzen bij de opmaak, advisering en besluitvorming van de regelgeving. Een regelgevingsagenda kan dit probleem verhelpen.

Betere wetgeving.

Witboeken zijn dan weer wenselijk bij belangrijke nieuwe regelgeving. Op het eerste zicht zal dat meer werk inhouden en zorgen voor een langere doorlooptijd. Die tijd wordt echter teruggewonnen bij het ontwerp en de goedkeuring van de regelgeving.

Eerlijk personeelsbeleid.

Momenteel is er een groot verschil tussen contractuele ambtenaren en vastbenoemde ambtenaren. *Spirit* pleit voor een eenvormig pensioensysteem dat het huidig onderscheid tussen de ambtenaren op termijn wegwerkt. Het overheidspersoneel dient ook dezelfde rechten te krijgen op het vlak van aanvullend pensioen en de lonen van het

overheidspersoneel moeten marktconform worden. Topbenoemingen binnen de overheid dienen op een sociaal verantwoorde en flexibele manier te gebeuren.

Moderne overheidsbedrijven.

In een steeds meer geliberaliseerde wereld dienen overheidsbedrijven zo efficiënt mogelijk te werken. Onheldere structuren in gedeeltelijk geprivatiseerde ondernemingen met publieke taken moeten worden hervormd, zodanig dat de democratische controle en publieke verantwoordingsplicht gewaarborgd zijn. Het overheidsaandeel wordt behouden in de bedrijven die instaan voor collectieve goederen. De overheid streeft daarbij niet naar een maximaal aandeelhoudersrendement maar naar duurzame vermogensgroei ten behoeve van de publieke taken en naar maximaal maatschappelijk nut. Voor topverdieners in de publieke en semi-publieke sector wordt de ontslagvergoeding beperkt tot één jaarsalaris.

Sociale partners adviseren.

De overheid moet onder democratische controle staan. Daarom kan ook niet aanvaard worden dat vakbonden, ziekenfondsen of werkgeversorganisaties bestuursverantwoordelijkheid opnemen in de sociale zekerheid of andere sectoren. Uitkeringen worden uitbetaald door klantvriendelijke en neutrale overheidsinstanties, bij voorkeur het Sociaal Huis. Het corporatisme van beroepsfederaties wordt ingedijkt ten voordele van vrije toegang tot beroepen. Vakbonden, ziekenfondsen of werkgeversorganisaties mogen als adviserend orgaan dienen.

Versterkte democratie.

Spirit zal blijven ijveren voor een grotere

betrokkenheid van de burger bij het beleid. Wij zijn voorstander van verregaande decumulatie van politieke mandaten en andere vormen van cumulatie die belangenvermenging kunnen veroorzaken. Stemrecht moet toegekend worden vanaf 16 jaar.

Geen politieke macht voor de koning.

Erfelijke monarchie past ook niet binnen de democratie waar wij voor staan. Wij pleiten daarom voor een ceremonieel koningshuis, dat geen rol meer speelt in de regeringvorming en niet langer behoort tot de uitvoerende macht. Ook adellijke titels zijn restanten van het ancien regime en worden afgeschaft. In plaats daarvan kan een ereburgerschap ingesteld worden.

II. HET GERECHT EVOLUEERT

Een goede regelgeving en een efficiënt gerecht is belangrijk. De relatie tussen justitie en haar gebruikers staat nog steeds onder spanning. Spirit ontkent deze vertrouwenscrisis niet en wil de ingezette hervorming ondersteunen. Wij willen het (ge)recht als derde macht van onze democratie ook blijven verdedigen maar niet als een starre, in zichzelf gekeerde instelling. Wel als een macht die zichzelf in vraag durft te stellen, die veranderingen forceert en die haar waarden en grondslagen toetst aan de behoeften van een evoluerende samenleving.

OPEN EN TOEGANKELIJK

Vertrouwd met gerecht.

Naast informatie, is kennis over de werking van het (ge)recht een belangrijk middel om het vertrouwen te vergroten. Wij pleiten daarom voor een meer intense samenwerking tussen justitie en belangrijke sectoren in onze samenleving zoals bijvoorbeeld onderwijs (schoolvak 'recht' in het secundair onderwijs), middenveld, bibliotheken, openheid in rechtbanken, ...

De leek oordeelt mee.

Wij vragen de uitbreiding van het echevijnage-systeem, zijnde gemengde rechtscolleges, waarbij de rechtsmacht bestaat uit beroepsmagistraten en leken. Het is een veelbelovend participatiemodel omdat het de samenwerking tussen de gerechtelijke wereld en de burgermaatschappij concreetiseert. Het verplicht de beroepsrechter om het recht beter uit te leggen tijdens het proces en de beslissing ook maatschappelijk te motiveren.

Snel en efficiënt.

Met het oog op een snelle berechting van de kleine criminaliteit, pleit *Spirit* voor de oprichting van een Grievengerecht om te komen tot een alternatieve procedure voor lichte delicten, buiten het strafrecht om. Ook in het strafrecht moet worden nagedacht over ontlasting van het apparaat ten gunste van snellere en consequente bestraffing. Een afzonderlijke procedure is mogelijk voor bekende verdachten ('guilty plea'). Hier kan de procedure zich beperken tot de controle van (de betrouwbaarheid van) het bewijsmiddel en het opleggen van de passende bestraffing.

Rechtszekerheid en

faire bestraffing.

Een rechtzoekende wil niet altijd een zware straf, wel een fair en begrijpelijk vonnis/arrest. Wij mogen rechters niet meer dwingen straffen uit te spreken die niet effectief worden uitgevoerd. Dit is het geval met celstraffen onder de zes maanden, wat leidt tot frustratie bij rechters, slachtoffers en de publieke opinie.

Snelrecht uitbreiden.

Niet alleen moet een dader weten dat er een straf volgt op een strafbaar feit, de bestraffing moet ook snel na het plegen ervan volgen. Een te trage vervolging en het stelselmatig seponeren, tasten het algemeen rechtsgevoel aan en geven een verkeerd signaal aan de dader. *Spirit* vraagt een verruiming van de toepassing van het snelrecht. Voor ons komen alle zaken waarbij de verdachte op vrije voeten is gebleven, en waarbij de aard van het delict en de eenvoud van de zaak een snelle strafrechtelijke reactie wenselijk en mogelijk maken, daarvoor in aanmerking. Een snelle afwikkeling mag de rechten van de slachtoffers evenwel niet aantasten. Waar mogelijk moet de procedure voor bemiddeling in strafzaken centraal staan.

Alternatief wordt regel.

Het verder uitbouwen van het alternatieve strafcircuit is één van de hoekstenen in een humaan gerecht. De vrijheidsberoving als straf gaat in tegen de fundamentele vrijheid en kan dan ook enkel als ultieme straf worden beschouwd. De werkstraf wordt dus de norm en de vrijheidsberoving het alternatief. Er moet daarom gestreefd worden naar een zo groot mogelijk arsenaal aan alternatieve bestraffing. De bestraffing of boete moet

zoveel mogelijk gekaderd worden in het bemiddelingsproces. Het vrijmaken van meer middelen ter uitbreiding van het elektronisch toezicht is een belangrijk doel. Vooral bij de gedetineerdenpopulatie in voorlopige hechtenis, kan dit, als de voorwaarden het toelaten, een oplossing bieden voor de overbevolking van de gevangenissen.

Klassenjustitie bestrijden.

Om te vermijden dat vooral sociaal zwakkeren geen recht kunnen vinden, is het zinvol om rechtshulpverlening te integreren in het sociaal werk. Een groot struikelblok is de opsplitsing in federale en Vlaamse bevoegdheden. Het is daarom noodzakelijk dat de kosteloze juridische bijstand door advocaten naar het Vlaamse niveau wordt overgeheveld en mee wordt opgenomen in het geheel van diensten van rechtshulpverlening. Juridische bijstand wordt door *Spirit* dan ook beschouwd als een persoonsgebonden materie.

Een sociaal-juridisch huis.

Het aanbod van de vele rechtshulpverleners (advocaten via kosteloze juridische bijstand, CAW's, wetswinkels, OCMW's, vakbewegingen, ...) wordt meer en meer diffuus en gefragmenteerd. Wij willen opnieuw de rechtzoekende centraal stellen met een efficiënt en goedbekend rechtshulpbeleid. *Spirit* wil een proactieve aanpak en een samensmelting van het aanbod, geïntegreerd in het sociaal werk. Het idee van het Sociaal Huis kan dan uitgebreid worden tot het Sociaal-Juridisch Huis waarbij via één vertrouwenspersoon nog steeds een beroep kan worden gedaan op het bestaand rechtshulpnetwerk, waaronder advocaten. Daarbij kan de rechtshulpverlener, in samenwerking met de andere

sociale diensten, de problemen integraal aanpakken.

Justitiehuizen hervormen.

De justitiehuizen blijven onder de bevoegdheid van het Ministerie van Justitie maar hun functie wordt begrensd tot de diensten in kader van de strafuitvoering. De eerstelijnsfunctie in kader van de rechtsbijstand wordt geheel overgenomen en georganiseerd op het gemeenschapsniveau en een federaal loket, dat het ontvangst en de doorverwijzing op dit moment al niet aankan, is dan ook niet langer nodig.

Rechtsdrempel verlagen.

De federale overheid moet verder bijkomende maatregelen nemen om in de algemene rechtsprocedure de drempel te verlagen. Zo moet de Procedure van Verzoekschrift veralgemeend worden tot alle rechterlijke procedures. Deze procedure maakt de rechtstoegang eenvoudiger en minder kostelijk. Bij heel wat procedures moet samen met het verzoekschrift een actueel attest van woonst worden afgeleverd. *Spirit* wil een wettelijke basis om afschriften van het rijksregister als alternatief mogelijk te maken voor bepaalde rechtsprocedures. Dit maakt het opstarten van de procedure heel wat efficiënter, goedkoper en minder tijdrovend.

NIEUWE GEZINNEN, NIEUW RECHT

Onze samenleving maakt kennis met nieuwe familiecontexten zoals feitelijke en wettelijke samenwoners, mikadogezinnen met stiefouders, holebi's met kinderen, eenoudergezin-

nen en affectieve relaties ruimer dan in de strikt familiale betekenis. *Spirit* erkent deze diverse samenlevingsvormen en wil ze graag ondersteunen. Naast het klassieke kerngezin worden deze nieuwe gezinsvormen in diverse domeinen vaak verschillend behandeld. Via een nieuw familierecht willen we een oplossing bieden voor de fundamentele wijzigingen in de manier waarop mensen met elkaar samenleven in een maatschappij waar gezin en familie een heel andere betekenis hebben gekregen.

Samenwoners beschermen.

Wij pleiten voor een basisbescherming van alle samenwoners, ook de feitelijke samenwoners. Dit statuut creëert een relatievermogensrecht, een onderhoudsplicht en een minimale erfrechtelijke bescherming voor de langstlevende partner.

Weg met Napoleon.

De huidige erfenisregelgeving stamt uit de tijd van Napoleon en is sterk gericht op het klassieke gezin en het behoud van het vermogen binnen de familie. *Spirit* wil het voorbehouden erfdeel van bloedverwanten in opgaande lijn opheffen om zo een grotere som vrij te maken om vrij te besteden. Om dezelfde reden wordt het voorbehouden gedeelte bij een erfenis beperkt tot maximaal de helft van de nalatenschap, evenredig verdeeld over de kinderen. Een stiefouder zou ook bij testament moeten kunnen bepalen dat de stiefkinderen, wat betreft de nalatenschap, gelijkgesteld worden met hun eigen, natuurlijke kinderen.

Geld springt een generatie.

Wij willen de erfenissprong mogelijk maken

zodat het geld makkelijker terechtkomt bij (jongere) mensen die er meer aan hebben, en die de verkregen erfenis sneller gaan aanwenden. Dit maakt het leven voor hen niet alleen makkelijker maar het zal ook een gunstige weerslag hebben op de economie.

Spirit wil de vrijwillige erfenissprong tot stand brengen door (achter)kleinkinderen via plaatsvervulling rechtstreeks van hun (over)grootouders te laten erven. De (achter)kleinkinderen erven dan in de plaats van hun ouders die hun erfdeel verwerpen.

Zorgouderschap.

De vraag of partners getrouwd zijn of niet, heeft niet alleen gevolgen voor henzelf, maar ook voor hun kinderen. In gezinnen waar natuurlijke en stiefouders, eigen kinderen en stiefkinderen, en halfbroers en halfzussen vaak een bonte bende vormen, ligt het soms niet eenvoudig. *Spirit* wenst de stiefouder die een duurzame band met het stiefkind kan aantonen een zeker statuut in de opvoeding te geven. Dit statuut van zorgouderschap krijgt een beperkte invulling en moet tegemoet komen aan de specifieke positie die een stiefouder inneemt.

Meer inspraak.

Naast een algemeen hoor- en initiatiefrecht voor kinderen bij wijzigingen in hun familiale context, pleiten wij voor een specifiek wettelijk statuut voor pleegouders waarbij ze inspraakrecht krijgen wanneer beslissingen worden genomen met betrekking tot het pleegkind dat zij opvoeden. Dit statuut voorziet een recht op toegang tot de rechter om het inspraakrecht te laten gelden telkens als het belang van het kind in het gedrang komt.

Nieuw huwelijksvermogensrecht.

Gezien de hervorming van de echtscheidingsprocedure met beperkte alimentatie, de toename van echtscheidingen en de grotere economische onafhankelijkheid van beide partners, dringt een hervorming van het huwelijksvermogensrecht zich op. Meer en meer zullen partners (ook niet-gehuwden) op voorhand afspraken maken betreffende hun financiële positie.

Eén familierechtbank.

Op het vlak van de gerechtelijke procedure ligt de echtscheiding verspreid over diverse rechtbanken. Ook al gaat het in wezen over dezelfde materie, al naar gelang de scheidingssituatie van de ouders of de stand van de procedure kunnen de vrederechter, de jeugdrechter, de voorzitter in kortgeding, de rechter van eerste aanleg of de rechter in hoger beroep bevoegd zijn. Dit maakt de rechtsgang ondoorzichtig en geeft munitie aan wie de procedure wil rekken of het conflict onnodig uitvergroten. Wij vragen daarom de oprichting van één gespecialiseerde familierechtbank met de nodige multidisciplinaire aanpak. Voor deze rechtbank moet in de procedures die het kind aanbelangen meer spreekrecht voor kinderen ingevoerd worden.

DAVO hervormen.

Wij kunnen niet langer dulden dat rechtshabenden van alimentatiegelden slachtoffer worden van de wanbetalingen van hun ex-partner. *Spirit* pleit daarom voor een hervorming van de Dienst Alimentatievoorzorging (DAVO) als een universeel systeem dat alimentatie uit de sfeer van bijstandsverlening haalt en definieert als een recht dat gerespecteerd dient te worden en dat

voor iedereen moet gelden. De inwerkingtreding van deze dienst gebeurt niet louter op aanvraag van de rechthebbende, maar zal automatisch gebeuren na de uitspraak van de rechter over de te betalen bijdrage.

RECHT ALS HEFBOOM

Nationaliteit en integratie.

De nationaliteitswetgeving moet hervormd worden. De integratiebereidheid is een voorwaarde voor het verwerven van de Belgische nationaliteit. Onder bepaalde voorwaarden -bijvoorbeeld bij langdurig wettig verblijf- is er een vermoeden van integratie. Beslissingen inzake nationaliteit worden genomen door een onafhankelijke commissie, met beroepsmogelijkheid bij de rechter. De rol van de Kamer van Volksvertegenwoordigers wordt teruggeschroefd.

Kinderrechten.

Ook in het federale parlement neemt *spirit* het voortouw inzake kinderrechten, met de oprichting van een Nationale Commissie Kinderrechten die een rol kan spelen bij de uitbouw van een coherent en kwaliteitsvol kinderrechtenbeleid. Het Nationaal Actieplan is voorgesteld en moet nu uitgevoerd worden.

Strafbladjongeren.

Het hebben van een strafblad en het gegeven dat de veroordeling lang op het getuigschrift van goed zedelijk gedrag blijft staan, legt vaak jaren een hypotheek op de werk-kansen, ook van bekwame jongeren. Deze 'strafbladjongeren' zijn meestal jongeren uit

kansarme en maatschappelijk kwetsbare wijken, die vaker met politie en gerecht in aanraking komen. Toch spreken we hier niet over ernstige delicten, maar eerder over kleine criminaliteit. *Spirit* wil de procedure tot herstel in eer en rechten wijzigen om ze zo toegankelijk en eenvoudig mogelijk te maken. We willen beter tegemoet komen aan het noodzakelijke evenwicht tussen de vereisten van veiligheid en de noodzakelijke professionele herintegratie.

VEILIGHEID

Spirit wil hard optreden tegen misdaad en tegen de oorzaken hiervan. Criminaliteit is een onrecht en als dusdanig onaanvaardbaar. Veiligheid is een kerntaak van de overheid: iedereen moet gelijke kansen hebben op veiligheid. Mensen willen zich weer veilig voelen in de ruimtes waar ze met zijn allen gebruik van maken.

Geen privatisering.

Wij verzetten ons met de grootste klem tegen de particuliere beveiliging van openbare ruimtes en tegen andere vormen van privatisering van de veiligheidszorg. Particuliere beveiliging van privé-gebouwen en/of -domeinen dient mogelijk te blijven, maar strikt gereguleerd en in nauwe samenwerking met de politiediensten. Wij passen voor een maatschappij met schuttingen voor de rijken en de 'no go areas' van de achtergestelde wijken. Precies omdat de sociale onveiligheid en de criminaliteit overgeconcentreerd bij de zwakste groepen zit, moet de overheid blijvend instaan voor de zorg voor veiligheid en kan dit niet aan het particuliere

initiatief worden overgelaten.

Een sociaal verhaal.

We besteden te weinig aandacht aan de openbare ruimte. Nochtans begint de strijd tegen verloedering en criminaliteit bij het onderhouden van straten en pleinen, met inbegrip van kunst in de openbare ruimte, straatmeubilair, ... De komende jaren moet daar prioritair in geïnvesteerd worden, om te beginnen in de meest kwetsbare wijken. De inrichting en de vormgeving van de (sociale) woonwijken verdient daarbij onze blijvende aandacht.

Meer blauw op straat.

Er kan geen hardere aanpak komen zonder bijkomende aandacht voor meer blauw op straat. Politiediensten werken dikwijls nog met verouderde kantoortoepassingen en methodes en vervullen vaak taken die ook door anderen kunnen worden uitgevoerd. De overheid moet in dit beleidsveld en binnen justitie prioritair investeren en hervormen.

III. EEN KWESTIE VAN CULTUUR

Cultuurpact hervormen.

Het Cultuurpact is verworpen tot een strak administratief keurslijf en wordt politiek misbruikt door sommige betrokkenen. Het heeft ook de verzuiling versterkt en doet alle betrokkenen - ook tegen hun zin - 'kleur' bekennen. Een wetswijziging is absoluut nodig, zonder evenwel de basisgaranties van

medebeheer, advisering en bescherming van minderheden overboord te gooien.

Invoering vaste boekenprijs.

Eerder dan over een vaste boekenprijs praten wij over de juiste boekenprijs. Die prijs moet slechts vast zijn gedurende zes maanden na het verschijnen van een boek. Een korting van 10% blijft steeds mogelijk. Naar analogie met de Amerikaanse wetgeving moet elke boekverkoper dezelfde voorwaarden krijgen van de uitgever.

6% BTW op alle culturele goederen.

Spirit steunt de vraag van de muzieksector om, naar analogie van boeken en tijdschriften, cd's ook onder het BTW-tarief van 6% te belasten. Maar wij wensen deze regeling uit te breiden tot elke cultuurvorm die op analoge of digitale wijze aan het publiek wordt aangeboden. Voor een verlaging is een Europees akkoord nodig.

Tax-shelter voor alle artistieke disciplines.

Een aantal fiscale maatregelen zouden ertoe kunnen leiden dat de risico-investeringen in cd-producties en dergelijke interessanter worden. De tax-shelter bijvoorbeeld, zoals voorzien voor de filmindustrie, zou ook voor de muziekindustrie goede diensten kunnen bewijzen. Maar ook andere fiscale regelingen zouden kunnen bijdragen aan een klimaat dat gunstiger is voor muzikanten en producenten.

Strengere controle op beheersvennootschappen.

De organisaties die voor de auteurs de rechten op hun werken innen, blinken niet

altijd uit in transparantie en duidelijkheid. Bovendien blijven de klachten hardnekkig dat het geïnde geld niet altijd bij de juiste personen terecht komt. *Spirit* pleit dan ook voor meer openheid en een strenge controle op de beheersvennootschappen.

Co-communautair beheer.

Wij wensen een co-communautair statuut voor de huidige federale culturele instellingen. Voor de betrokken instellingen moet een overgang worden gerealiseerd die deze instellingen onttrekt aan het federale beheer en overdraagt naar de gemeenschappen. Noch de instellingen, noch onderdelen ervan of collecties, worden gesplitst of verdeeld. Ze worden echter na de overdracht beheerd door de twee gemeenschappen samen.

Nieuwe archiefwet.

De archiefwet van 1955 is ontoereikend, onvolledig, verouderd en onaangepast aan de huidige staatsstructuur. Er is dan ook nood aan nieuwe wetgeving, waarin zeker voorzien moet worden dat archief ooit behorend tot het openbaar domein bij privatisering steeds openbaar domein blijft en dat archief van gefailleerde bedrijven, indien het niet overgenomen wordt door een rechtsopvolger, in principe openbaar domein wordt. Er is tevens nood aan een archiefsamenwerkingsakkoord tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten, rond het archivalisch patrimonium en zijn administratief en cultureel-wetenschappelijk belang.

IV. DE STAAT HERVORMD

De staatshervorming is een dynamisch proces dat ertoe moet leiden dat de burgers optimaal betrokken worden bij het bestuur van hun gemeenschap. *Spirit* gaat dan ook uit van een bestuurlijke ordening waar de beslissingen genomen worden op het laagst mogelijke niveau volgens de principes van het integraal federalisme. In deze optiek vormen de gemeenten, de deelstaten Vlaanderen en Wallonië en Europa het hart van de politieke besluitvorming. Op korte termijn moeten de deelstaten alle bevoegdheden (en de fiscale autonomie daarvoor) kunnen uitoefenen die ze nodig hebben om een harmonische samenleving uit te bouwen. Binnen dit confederale model beslissen Vlaanderen en Wallonië samen welke bevoegdheden gezamenlijk worden uitgeoefend.

Constitutieve autonomie.

Binnen de grenzen van hun eigen bevoegdheden moeten de Belgische deelstaten, zoals hun tegenhangers in andere federale staten, een eigen grondwet kunnen aannemen.

Eigen instrumentarium.

Spirit vraagt de autonomie over de organisatie van een eigen personeelsbeleid. Dit betekent onder meer de afschaffing van het Algemene Principes Koninklijk Besluit (APKB), en de mogelijkheid om een eigen selectieorgaan op te richten. Voorts is er nood aan een eigen statistiekbeleid en aan de bevoegdheid voor eigen openbare archieven. Het Rekenhof moet zowel afhangen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers als van

de parlementen van de deelstaten.

Kostencompenserende sociale zekerheid.

Alle regelingen die voorzien in individuele prestaties in geld of in natura ter gehele of gedeeltelijke, reële of forfaitaire dekking van bijzondere kosten, moeten gemeenschapsbevoegdheid worden. Het betreft hier de verzekering voor geneeskundige verzorging in de ziekte- en invaliditeitsverzekering, het kraamgeld, de gezinsbijslagen m.i.v. de gewaarborgde gezinsbijslag, de integratietegemoetkoming voor gehandicapten, de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden en de prestaties inzake functionele revalidatie van gehandicapten.

Gezondheidszorg.

Wij vragen de overheveling van de normerings-, uitvoerings- en financieringsbevoegdheden betreffende het gezondheidsbeleid naar de gemeenschappen. Gezien het reële persoonsgebonden karakter is er immers een noodzaak om tot een samenhangende aanpak inzake preventief en curatief beleid te komen en een socialere en efficiëntere aanpak van de gezondheidszorg te realiseren.

Inkomensvervangende SZ blijft federaal.

Alle regelingen die voorzien in individuele prestaties ter gehele of gedeeltelijke, reële of forfaitaire compensatie voor het verlies of de afwezigheid van inkomen uit arbeid, blijven wat *spirit* betreft federaal. Tot de inkomensvervangende regelingen kunnen aldus gerekend worden: de werkloosheidsverzekering, de rust- en overlevingspensioenen, de uitkeringsverzekering van de ziekte- en

invaliditeitsverzekering, de moederschapsverzekering, de arbeidsongevallen- en beroepsziektenverzekering (behalve het deel geneeskundige verzorging), de inkomensvervangende tegemoetkoming voor gehandicapten, het bestaansminimum en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

Werkgelegenheidsbeleid.

Spirit wenst de gewesten de volledige bevoegdheid te geven om een doeltreffend werkgelegenheidsbeleid te voeren. Dit omvat ook de regionale CAO's, inzake vorming de overheveling van het industrieel leerlingwezen, de opleiding in bedrijven en het betaald educatief verlof, de fiscaliteit naar lagere niveaus toe en de loonlasten.

Vervoer en mobiliteit.

Wij streven de gewestelijke bevoegdheid na betreffende (aanvullende) regels inzake verkeersreglementering en algemene politie, en inzake de volledige regelgeving betreffende de waterwegen. De gewesten moeten ook een volwaardige aanwezigheid krijgen in het bestuur van de NMBS. De spoorweginfrastructuur en de regionale exploitatie wordt best hun bevoegdheid.

Justitie.

De deelstaten moeten effectief betrokken worden bij de bepaling en de coördinatie van het vervolgingsbeleid voor de aangelegenheden waarvoor ze regelgevend bevoegd zijn. Het jeugdsanctierecht en de permanente vorming van magistraten dient onder hun bevoegdheid te komen.

De bevoegdheid inzake de organisatie van hoven en rechtbanken wordt verdeeld over de federale en deelstaatoverheden.

Economie.

Wij vragen de overheveling van alle instrumenten ter ontwikkeling van het zelfstandig ondernemerschap naar de gewesten, en van de bevoegdheden van het sociaal-economisch comité van de distributie.

Energiebeleid.

Het beslissingsrecht over de vaststelling van de tarieven en de technische aansluitingsvoorwaarden voor de beleidsdomeinen die tot de bevoegdheid van de deelgebieden behoren (distributie, rationeel energiegebruik, decentrale productie) wordt gewestelijk gemaakt.

Wetenschaps- en technologiebeleid.

Ook hier beogen wij de volledige overdracht. Dit pakket bestrijkt dus evenzeer de problematiek van de ruimtevaart en van de compensatiepolitiek bij militaire bestellingen.

Telecommunicatie en omroep.

De convergentie van telefonie, televisie en internet maakt het noodzakelijk dat de gemeenschappen ook bevoegd worden over de telecommunicatie. Het BIPT wordt omgevormd tot een onafhankelijk instituut waarin de federale staat en de verschillende deelstaten gelijkwaardig in het beheer vertegenwoordigd zijn.

Cultuur.

Wij vragen de defederalisering van het cultuurpact, de filmkeuring, en de auteurs- en nabuurrechten. Ook over de boekregistratie en het wettelijk depot moeten de gemeenschappen zeggenschap krijgen.

Onderwijs.

De resterende federale bevoegdheden inzake onderwijs, namelijk het instellen van de leerplicht en de minimale voorwaarden voor de erkenning van diploma's, kunnen beter aan de gemeenschappen worden overgedragen.

Huisvestingsbeleid.

Met het oog op homogene bevoegdheidspakketten dient de federale huurwetgeving te worden overgeheveld naar de gewesten.

Fiscale autonomie.

Spirit wil een grotere gewestelijke autonomie inzake het vaststellen van tarieven, het bepalen van de heffingsgrondslag en van vrijstellingen van de personenbelasting. Wij wensen de invoering van gewestbevoegdheid om fiscale gedragsbeïnvloedende tegemoetkomingen toe te kennen inzake vennootschapsfiscaliteit en ristoringering van de opbrengsten van de vennootschapsbelasting.

Er is ook meer deelstatelijke inspraak nodig in het federale BTW-beleid en overdracht van BTW op de werken in onroerende staat. In het verkeersboetefonds moet er een groter evenwicht komen tussen inning en ontvangsten in de verdeelsleutel over de politiezones. Alle winsten van de Nationale Loterij moeten voor sociale en culturele doelen gebruikt worden en dus helemaal worden overgedragen naar de gemeenschappen.

Welzijn.

De gemeenschappen moeten bevoegd worden voor het volledige beleid inzake maatschappelijk welzijn. Wij vragen de overheveling van het Fonds voor collectieve uitrustingen en diensten (FCUD) en van de resterende delen van het gehandicaptenbeleid.

Ontwikkelingssamenwerking.

De gemeenschappen en gewesten beheren met onderwijs, vorming, economie en internationale handel, landbouw, welzijn, ziektepreventie, gezondheids promotie, leefmilieu, wetenschap en wapenhandel nu al de meest ontwikkelingsrelevante sectoren. Het getuigt dus van goed bestuur, in het belang van het Zuiden, dat ook de overige bevoegdheden inzake ontwikkelingssamenwerking overgeheveld worden. Regionalisering brengt ontwikkelingssamenwerking ook dichterbij de mensen. Wij eisen dan ook de loyale uitvoering van het akkoord over de defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking.

Splitsing kiesarrondissement BHV.

De splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde in een Vlaams/Nederlandstalige kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde en een Waals/Franstalige kieskring Brussel-Nijvel kan niet langer uitgesteld worden.

CONTACT :

spirit

De Vlaamse Links-Liberalen

Woeringenstraat 21
1000 Brussel
02/513 20 63
info@spirit.be
www.spirit.be

